

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙΪ ΜΑΣ



ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

Διαβάζεται από 2.000 Ζαγορίσιους στην Ελλάδα και σ' όλον τον κόσμο

ΕΤΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 352

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

2007

ΚΩΔΙΚΟΣ 2571

Ο Οκτώβρης της ανάτασης

Σε κάθε Έθνος, λαό ή άνθρωπο έρχονται πάντα κάποιες στιγμές για το «Μεγάλο ΝΑΙ» ή το «Μεγάλο ΟΧΙ». Για το Έθνος μας και το λαό μας μια απ' αυτές τις στιγμές, από τις πιο δύσκολες, αλλά και τις πιο λαμπρές είναι αυτή της 28ης Οκτωβρίου 1940.

Αυτή τη μέρα ένας ολόκληρος λαός, αφήνοντας πίσω του κάθε τι που τον χωρίζε μέχρι τότε, κάθε διαφορά κι αντιπαράθεση πολιτική, κοινωνική, πολιτιστική, ταξική, ορθώθηκε σαν ένας άνθρωπος στην ιταμή, ύπουλη, άδικη και αδικαιολόγητη εισβολή της τότε φασιστικής Ιταλίας.

Ό,τι καλύτερο έχει να επιδείξει ένας λαός, ξεπετάχτηκε εκείνη την Ιστορική μέρα του Οκτωβρίου και βροντοφώναξε το «Μεγάλο του ΟΧΙ», αφήνοντας άφωνη την παγκόσμια κοινή γνώμη, τη στιγμή που άλλα Ευρωπαϊκά κράτη, πιο μεγάλα και δυνατά, υπέκυπταν το ένα πίσω από το άλλο στη λαίλαπα της Γερμανο-Ιταλικής προέλασης.

Πολιτικοί, πνευματικοί γύρω και πίσω από την τότε άνθρωποι, δημοσιογράφοι πολιτική εξουσία (παρά τις ολκής, συστρατεύτηκαν όλοι όποιες διαφορές όπως είπα-



«Το στιλέτο». Χαρακτικό του Α. Τάσσου (16 Νοεμβρίου 1940 στο περιοδικό «Ελληνικά Γράμματα»)

με) και μπροστά απ' όλους ο στρατός και σύσσωμος ο Ελληνικός λαός στον ωραίο αγώνα «υπέρ βωμών και εστιών».

Όλη η Ελλάδα, όλες οι ηλικίες, άνδρες και γυναίκες, ένα ολόκληρο πολεμικό στρατόπεδο στον αγώνα της τιμής και της αξιοπρέπειας.

Και μέσα στην Ελλάδα, μπροστά και πρώτη η «προμαχούσα Ήπειρος» και μέσα στην Ήπειρο, άπαρτα κάστρα και σύγχρονες θερμοπύλες τα κακοτράχαλα βουνά της: η Πίνδος, η Γκραμπάλα, η Ασσόνιστα, όλα προπύργια του Καπλακιού μας.

Σ' αυτά τα κάστρα του Ζαγοριού μας από τις ράχες των Ασπραγγέλων, όπου και το περήφανο άγαλμα της «Ζαγορίσιας Γυναίκας του '40», μέχρι την Γκραμπάλα και φέτος όπως κάθε χρόνο, ευλαβικά θα «κλίνουμε το γόνυ», εναποθέτοντας την τιμή και την ευγνωμοσύνη μας σ' όσους έπεσαν και θυσιάστηκαν εκεί για την Πατρίδα και την ελευθερία.

«Ζ»

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

– Την Κυριακή 28 Οκτωβρίου και ώρα 11 π.μ. θα γίνει επιμνημόσυνη δέηση στο άγαλμα της «Ζαγορίσιας Γυναίκας του '40».

– Την επόμενη Κυριακή 4 Νοεμβρίου και ώρα 11 π.μ. θα γίνει, όπως κάθε χρόνο, η επιμνημόσυνη δέηση στον «Τύμβο» της Γκραμπάλας, υπό την αιγίδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων και του Δήμου Κεντρικού Ζαγοριού.

Καθήκον των Ζαγορισίων, κι όχι μόνο, η συμμετοχή τους.

«Ζ»

Χρηνεογράφημα**Η «Μελαγχολία» του Φθινοπώρου****Σταύρου Συκιώτη**

χή του Ζαγοριού μας λόγω της πλούσιας και ποικιλόμορφης χλωρίδας του, που συνθέτει απίθανες και ονειρικές χρωματικές εικόνες.

Αναμφίβολα το φυσικό περιβάλλον, όσο και το προσωπικό μας ή ευρύτερα κοινωνικό μας περιβάλλον μάς επηρεάζουν όχι μόνο την ψυχολογία μας αλλά και τη συμπεριφορά μας προς τους αντίστοιχους χώρους. Οι αισθήσεις μας, δέκτες ποικίλων ερεθισμάτων σε εικόνες, ακούσματα κλπ., τροφοδοτούν τον εγκέφαλό μας ο οποίος, στη συνθηματικό μας χώρο όπου διαμορφώνει ποικίλα συναισθήματα.

Ένα χαρακτηριστικό συναισθημα αυτή την εποχή που αντιλαμβανόμαστε να δημιουργείται μέσα μας, χωρίς να το θέλουμε ή να το επιζητούμε είναι αυτό που λέμε «μελαγχολία» ή πιο κυριολεκτικά «μελαγχολία του φθινοπώρου». Στο φαινόμενο αυτό δεν είναι μόνο η φυσιολογική της βλάστησης, αλλά συνεχής διακύμανσή του σε συνεφίες, ψιλοβρόχια, περιοδικές λιακαδιτσές κλπ. Όλα αυτά αναγκάζουν τον άνθρωπο σε μια αλλαγή της καθημερινότητάς του που διαφέρει από την προηγούμενη την καλοκαιρινή με τις διακοπές, την ανεμελιά, τη... γύμνια μας κι ό,τι άλλο. Οπότε σ' όποια περίπτωση, όταν χάνουμε κάτι, στερούμαστε ή υποβαθμιζόμαστε μ' όποιο τρόπο, μοιραία νιώθουμε θλίψη, λύπη, πόνο. Όταν χάνουμε την Άνοιξη με τα πολύχρωμα λουλουδικά της και το έντονο πράσινο χρώμα της κι ακόμα του καλοκαιριού τις δικές του χαρές, είναι να μη μελαγχολήσουμε τον Οκτώβρη, ο μέσος μήνας του φθινοπώρου, που μας εξαφανίζει; Όλα αυτά; Κάθε απώλεια είναι ψυχολογικά θλιβερή, στενόχωρη.

Οστόσο, η μελαγχολία του

φθινοπώρου δεν σχετίζεται με ψυχογενείς περιπτώσεις που ανάγονται στο χώρο της ψυχιατρικής. Αναμφίβολα υπάρχει η διαβάθμιση της μελαγχολίας ψυχιατρικά. Εδώ όμως **αναφερόμαστε στην «άλλη μελαγχολία», τη λογοτεχνική ή ποιητική που αντίθετα αποτελεί ερέθισμα σε πλούσια έκφραση πεζού λόγου ή ρίμας. Η θλίψη που εκφράζεται μ' αυτό τον τρόπο είναι συναισθημα ενεργό, δημιουργίας.** Όταν λογοτέχνης ή ποιητής περιγράφουν ένα τοπίο, την Άνοιξη στην πλήρη του ανάπτυξη ή το φθινόπωρο με τις όποιες αλλοιώσεις του, προσπαθεί να αποτυπώσει την πραγματική του εικόνα και να εκφράσει συνάμα σ' αυτή, γραπτά, τα όποια δικά του συναισθήματα, σε συνάρτηση με την οπτική εικόνα.

Ένας σημαντικός παράγοντας στη ζωή μας και την καθημερινότητά μας, είναι το φως του ήλιου. Ο ήλιος είναι πηγή ενέργειας που με τις ακτίνες του δηλ. το φως που τροφοδοτεί μ' αυτή τα πάντα. Ο μετριασμός της ενέργειας αυτής το φθινόπωρο και το χειμώνα, σίγουρα επηρεάζει φυσιολογικά την ενεργητικότητα του εαυτού μας, όπως και όλης της πλάσης. Με το μετριασμό αυτό οπωσδήποτε επηρεάζεται έμμεσα και ο ψυχικός μας χώρος κι' έχουμε έτσι την ακεφιά, δυσθυμία, μελαγχολία, κάτι που ξεπερνιέται μ' ένα ξεπόρτισμα, μ' ένα δεύτερο ποτηράκι, μια χαρούμενη

κεφάτη παρέα.

Το φθινόπωρο στο Ζαγόρι μας έχει μια παράλληλη δική του έκφραση. Αξίζει να την υπογραμμίσουμε. Δεν είναι μόνο η μαγεία που δημιουργείται από τη φθινοπωρινή εικόνα της πλούσιας και πολυποικίλης βλάστησής του, είναι το φαινόμενο της αποδημίας των ανθρώπων του, από παλιά, που φεύγοντας τέτοια εποχή σαν τα χελιδόνια για τα χειμαδιά τους (τους τόπους δραστηριότητάς τους), αφήνουν πίσω τους τη μελαγχολία συνειδητή, «χειροπιαστή» κι όχι... φιλολογική. **Επιγραμματικά, θα έλεγα, αυτό το φαινόμενο παρουσίασε στο πρώτο φύλλο του «Ζαγοριού μας» του περασμένου φύλλου Σεπτεμβρίου ο αρθρογράφος μας Β.Τ.**

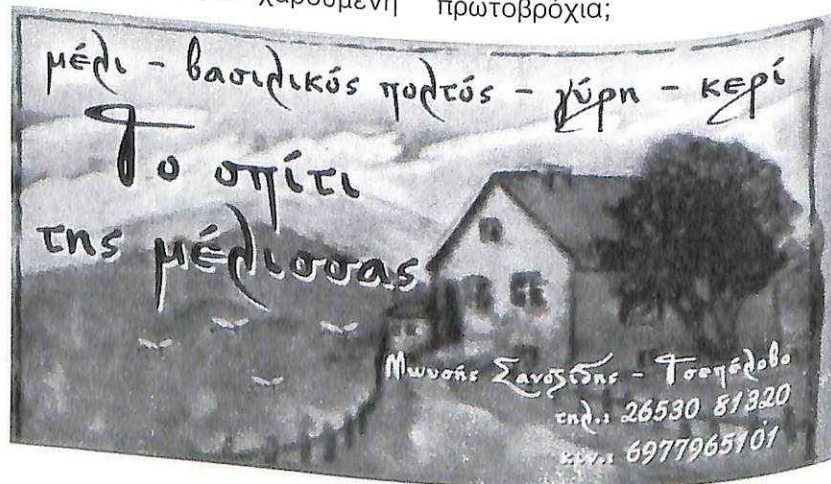
Συνταιριαχτά, θα κλείσω το κείμενό μου τούτο μ' ένα γλαφυρό όσο και μελαγχολικό ποίημα της Άννας Λαουτάρη-Γκριτζάλα, που αναφέρεται στο **φθινόπωρο**.

*Φάνηκαν τα συννεφάκια,
πάνω εκεί στον ουρανό,
το φθινόπωρο μας ήρθε
πάλι τούτον τον καιρό.*

*Πέφτουν καταγής τα φύλλα
απ' των δέντρων τα κλαδιά,
λυπημένα είναι τα δάση
μόνα τους στη μοναξιά.*

*Να η πρώτη η βροχούλα,
πότισε ξανά τη γη,
έφυγαν τα χελιδόνια
μακριά στην Αφρική.*

Υ.Γ.: Προς το τέλος του πρώτου δεκαημέρου του τρέχοντος μηνός, ήρθαν τα πρωτοβρόχια. Καιρός ήταν πια. Πώς μπορούσε ο Οκτώβρης να ξεχάσει αυτά που τον χαρακτηρίζουν; Τα πρωτοβρόχια;

**ΙΣΤΟΡΙΚΑ**

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Το κάτωθι κείμενο «**Γιώργος Παπαδόπουλος Ταγματάρχης Πεζικού 1895-1941**» είναι παρμένο από το βιβλίο «**Το θαύμα της Αλβανίας απ' τη σκοπιά της III Μεραρχίας**» του λοχαγού και δημοσιογράφου **Ξένου Ξενία**, Αθήνα 1945 αφιερωμένο στους νεκρούς του Πολέμου 1940-41.

Γεννήθηκε στην Κορήλιανη –το καινούργιο όνομα Πολύλοφο– επαρχία Κουρέντων του Νομού Ιωαννίνων.

Προερχόταν από το στράτευμα. Σταδιοδρόμησε με την ανδρεία του, την ικανότητά του, την προκοπή του. Προσχώρησε στην «Εθνική Άμυνα» της Θεσ/νίκης. Έλαβε μέρος στον πόλεμο 1917-18 στο Μακεδονικό Μέτωπο, και στη Μικρασιατική Εκστρατεία.

Γερός στο σώμα. Αγαθός στην ψυχή. Απλός τους τρόπους. Φιλότιμος εξαιρετικά. Γενναίο παλληκάρι. Σωστό παιδί του Λαού. Τον είχα αξιωματικό στο Λόχο μου στην Έδεσσα, στο 30ο Σύνταγμα, το έτος 1927.

Κι' έπειτα συναντηθήκαμε κοντά στα Γιάννενα, στο Χάνι Εμίν Αγά, πηγαίνοντας για το Μέτωπο, τις 19 του Νοέμβρη. Λοχαγός εγώ, «έφεδρος εκ μονίμων», Ταγματάρχης μόνιμος εκείνος.

– Κύριε Λοχαγέ μου¹, μ' έκραξε μόλις με είδε και με ολοφάνερη συγκίνηση χύθηκε στην αγκαλιά μου, ακόμα Λοχαγός:

– Τι σημασία έχουν οι βαθμοί, Ταγματάρχα μου; του αποκρίθηκα. Αρκεί που με κάλεσαν. Ακόμα και σαν απλός στρατιώτης θα δεχόμουν ευχαρίστως να πολεμήσω για μια τόσο ιερή υπόθεση που μας έφερε όλους εδώ.

Τον είδα με τους αξιωματικούς του (μεταξύ των οποίων και ο Παπιγκιώτης έφεδρος Ανθ/γός Ιωάννης Ρωμανέλης). Τάγματός του κάτω από ταμεγάλα πλατάνια, δίπλα στο Χάνι Εμίν Αγά, όπου είχαν καταυλιστεί, προστατευόμενοι από την εναέρια παρατήρηση. Ο ίδιος ο Γιώργος, ο Γιώργαρος, όπως τον λέγαμε στο 30ό Σύνταγμα. Μονοκόμματος, ατόφιος, ελίκρινής Ηπειρώτης, Αρβανίτης μπεσαλής-Ελληναράς. Ντυμένος απλά, ρούχα φανταρίστηκα και με μια μαγκούρα στο χέρι.

Είδα και διαπίστωσα με χαρά μου πως τον αγαπούσαν όλοι στο

ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΝΘΕΟ ΤΟΥ ΕΠΟΥΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ**Γιώργος Ι. Παπαδόπουλος
Ταγματάρχης Πεζικού
(1895-1941)**

Τάγμα του και αξιωματικοί και οπλίτες. Μπαρμπα-Γιώργο, τον έλεγαν όλοι. Κι ο Συνταγματάρχης του και οι αξιωματικοί του Συντάγματός του, όλοι τον εκτιμούσαν.

Από την Πάτρα ακόμα, με την επιστράτευση, με την πρώτη δολοφονική επιδρομή των Ιταλών και με τις διαδόσεις για Ιταλικές

**Επιμέλεια
Βασίλειος Αρχιμανδρίτης**

αποβάσεις κ.λ.π. φάνηκε κι' εκτιμήθηκε η ψυχραιμία του και η διοικητική του ικανότητα.

Σε όλες τις εξαντλητικές πορείες, από την Πάτρα ως την Αλβανία, παρακολουθούσε από κοντά, εμπύχωνε το Τάγμα του κι' έτσι το συγκρατούσε σε μια στέρεη συνοχή και συνειδητή πειθαρχία υποδειγματική.

Αρχές του Δεκέμβρη, το 12ο Σύνταγμα εξορμούσε από την Καστάνιανη για τη μάχη του Αργυροκάστρου. Στις διαδοχικές προσπάθειες από 15 του Δεκέμβρη, στο Κράα, στο Μάλι Ίκρεες, στο Πλατυβούνι και τελικά στο ύψωμα 1160, όπου η κύρια άμυνα των Ιταλών, ο Παπαδόπουλος επικεφαλής του Τάγματός του (1/12), έδειξε απαρύλλη ανδρεία και ορμητικότητα.

Μα εκεί που φάνηκε η άθραστη ευψυχία, η παντοτινή αισιόδοξη πεποίθηση και η άκαμπτη αποφασιστικότητα του, ήτανε στη μάχη του υψ. 613. Το Τάγμα του είχε την κύρια προσπάθεια. Και, τρεις μέρες, μέσα σε κόλαση σωστή από κάθε είδους πυρά, μέσα σε μια αδιάκοπη χιονοθύελλα, γαντζώθηκε στις κακοτράχαλες κοτρώνες του κακοτράχαλου βουνού, ώσπου ξετόπισε και κυνήγησε τελικά τους εκεί γερά ταμπουρωμένους Ιταλούς, από τρεις σειρές χαρακώματα και οχυρωματικά.

Το κατόρθωμά του αυτό άπλωσε πια εύφημα τ' όνομά του σε όλη τη Μεραρχία κι' έξω από τη Μεραρχία, και σε όλα τα ελληνικά χωριά της περιοχής και τόκαμε σύμβολο. Παντού μιλούσαν για τον Παπαδόπουλο. Δημο-

σιογράφοι δικοί μας και ξένοι, ερχότανε, αγνάντευαν απ' αντίκρου το 613, το ζύγωναν πιο κοντά, σταυροκοπιότανε για το θαύμα, και ζητούσαν να ιδούν τον Παπαδόπουλο. Όπου πήγαινε πια ο Παπαδόπουλος, εκεί ήταν εξασφαλισμένη η επιτυχία. Όπου βρισκόταν ο Παπαδόπουλος, εκεί μπορούσαν όλοι να μένουν και να κοιμούνται ήσυχοι.

Τόση εμπιστοσύνη χάριζε τ' όνομά του και η παρουσία του. Δεν θα ήθελα να παραλείψω πως την πρότασή του για προαγωγή στο βαθμό του Αντισυνταγματάρχη² «επ' ανδραγαθία επί του πεδίου της μάχης» μου την υπαγόρευσε ο Στρατηγός από το παρατηρητήριό του και με ανεκλάλητη χαρά τη διαβίβασα στο Συνταγματάρχη του. Κι όταν τη νύχτα μετά την εκτέλεση κάποιων υπηρεσιών που είχε αναλάβει στη ζώνη του 12ου Συντάγματος, πήγα και τον βρήκα κατά τις 2 τα μεσάνυχτα, του έσφιξα το χέρι και το εφίλησα. Κι' εκείνος δάκρυσε.

Είχανε σταματήσει οι επιθετικές επιχειρήσεις. Είχε πλακώσει βαρύς κι ο χειμώνας του 40-41. Στον τομέα της Μεραρχίας μας και ειδικά μπροστά στη Χειμάρρα, στο ύψωμα της Σκουτάρας³ –τη στοιχειωμένη της Σκουτάρας–, είχε δημιουργηθεί μια κατάσταση αρκετά έκρυθμη:

Κρατούσαμε μεις μόνο τη γραμμή του υψώματος που έβλεπε και προάσπιζε τη Χειμάρρα από την εχθρική παρατήρηση, χωρίς νάχει καθόλου, μα καθόλου βάθος η αμυντική μας τοποθεσία. Όλη κι όλη μια γραμμή, όπου είχαμε τοποθετημένα τα ανάλογα «μέσα πυρός». Το κύριο ύψωμα της Σκουτάρας, όπου στη μέση περίπου έχει ένα Μοναστήρι⁴, το κρατούσαν οι Ιταλοί. Μια σοβαρή τους προσπάθεια θα μπορούσε εύκολα να μας ανατρέψει και να βάλε σε άμεσο κίνδυνο της Χειμάρρας. Κι' ακόμα, ανάλογα με την προσπάθεια που θάκαναν, και με τις δυνατότητες που παρουσίαζαν, ύστερα κι από τις ενισχύσεις που τους ήρθαν και την ανενόχλητη συνδρομή του στόλου που μπορούσε να τους δοθεί, η απει-

λή τους είχε τις πιθανότητες ν' απλωθεί και πιο βαθύτερα μες στην παράταξή μας.

Ήταν ανάγκη λοιπόν να ολοκληρωθεί η κατάληψη του υψώματος της Σκουτάρας, για νάχει κάποιο βάθος η τοποθεσία. Αυτό άλλωστε ήτανε και μες στην αποστολή της Μονάδας που είχε αρχικά ενεργήσει προς την κατεύθυνση εκείνη. Όμως τρεις προσπάθειες που είχαν γίνει, στις 23-24 στις 26 και στις 30 του Δεκέμβρη, δεν τον επέτυχαν τον αντικειμενικό σκοπό.⁵ Και η προσπάθεια ήταν -έπρεπε- να επαναληφτεί.

Το βράδυ της 2 του Γενάρη ήρθε στο Σταθμό μου, στη Σπηλιά, ο Παπαδόπουλος. Περνούσε με το Τάγμα του στη Σκουτάρα. Έστειλε τα τμήματά με τον επιτελή του, κι' έμεινε να φάμε μαζί και να τα κουβεντιάσουμε.

«Είναι απελπισία μ' αυτούς τους ανθρώπους, κύριε Λοχαγέ μου, μου είπε με δυσφορία, και με κάποια προφύλαξη μήπως τον παρεξηγήσω. Η παροιμία: «κάλιο να βγει το μάτι σου παρά τόνόμα σου», πήρε τώρα ν' αληθεύει κι από άλλη πλευρά. Βρήκα τον μπελά μου. Με πήραν για Βεληγκέκα. Και καλά, για τον εαυτό μου δε με μέλλει. Μα είναι και το Τάγμα μου. Ξεπατώθηκε το Τάγμα μου. Πότε δω και πότε και. Ούτε μπαούλο νάτανε. Όπου γάμος, όπου πανηγύρι, εκεί το Τάγμα μου. Οστόσο η ανοχή και η φιλοτιμία του Ρωμιού έχουν όρια. Οι άντρες, μα και οι αξιωματικοί ακόμα του Τάγματος, κουράστηκαν. Βλέπουν δα και το άδικο. Αρχισαν κιόλας τα παράπονα: «Τι χρυσάμε μεις αν ο Ταγματάρχης μας δήλωσε για παληκαράς»;

«Αυτά λένε. Και αϊ τώρα εσύ να τους γεμίσεις το κεφάλι. Για να πούμε την αλήθεια, λίγοι είναι που τα λένε αυτά. Μα δεν μπορεί να λείπουν. Κι όσο παράγινεται το πράμα, τόσο και περισσεύουν. Κι' έχουν δίκαιο. Έπειτα είναι, βλέπετε, και η πρόταση για προαγωγή και η παρεξήγηση γίνεται πιο εύκολα. Μπορεί και να σκεφτούν πως τα προκαλώ εγώ αυτά. Οι τρανοί, που βγάζουνε τις διαταγές, πρέπει να τα σκέφτονται όλα. Κι αν θέλουν και προτιμούν να στέλνουν εμένα σε επικίνδυνες αποστολές, τους ευχαριστώ για τη μεγάλη τιμή. Και είμαι πάντα πρόθυμος, με όλη μου την ψυχή. Μόνο, όταν δε θάχει σειρά το Τάγμα μου, ας μου δώσουν

Κάποτε στο μακρύ πεζούλι μας...

*Στην Ξενία, με το που πήγε στο βασιλείο των σκιών
ερημώνει για πάντα το πεζούλι του αφηγήματος.*

τους άγγιζαν τον αυλόγυρο της, μεγάλη η χάρη της...

Ήταν προχωρημένο εκείνο το μελένιο δειλινό. Ο ήλιος είχε χαθεί, έρχονταν γλυκό, γλυκό το σούρουπο να ευφράνει κορμιά από τον κάματο. Οι γυναίκες κουτοσμπόλευαν ήρεμα, πλέκοντας με πολλά κλειδιά, άλλη πατούνα, άλλη μάλλινη φανέλα, άλλη κολόβιο. Το μαλλί των προβάτων τους, λαναρισμένο και κλωσμένο στο τσεκρίκι με τα άγια χέρια τους.

— Αμ δε σας είπα και τούτο, πετάχτηκε η κυρ-Αντρονίκη, γυναίκα του πάνω μαχαλά, με φωνή πάντα βραχνή και το γέλιο της αστεϊρευτο και από καρδιάς, παρ' όλες τις αναποδιές που τη βρήκαν. Όταν της καρφώνονταν κάτι στο νου και ήθελε να το μοιλοήσει, δεν τη σταματούσαν με τίποτα, έτσι και απόψε, ροδά-νι η γλώσσα.

— Με κάλεσε η φιλενάδα μου η Σίμενα να πάμε στο πατρικό της στο Κουκούλι, γιόρταζε ο γονιός της. Έκανα στην αρχή νάζια, τάχα πώς να πήγαινα σε ξένους ανθρώπους, μια-δυο φορές τους είχα γνωρίσει. Είμαι ναζιάρα η σκασμένη, μα έλα που με αριζίζει η περιέργεια να δω την κατάντια τους, το ξένο χωριό. Όταν έκλεβα ξύλα από το μπαγιότικο λόγγο, τήραγα από μακριά τα σπίτια του, σαράγια, σαν τα δικά μας. Καλά πήγαμε με τα γομαράκια μας, περάσαμε την ποταμιά, πήραμε τον ανήφορο. Το πατρικό της φιλενάδας στη μέση του χωριού. Εκεί να ιδήτε κήπους και κηπάρια, να χαθούν οι δικοί μας με τις μπολάσες, όμως εκεί τρέχουν βρύσες κι εμάς πληγιάζουν οι πλάτες μας από τις φτοές και πονούν τα χέρια μας από το σιούκλο στο πγάδ'. Τα σοκάκια μοσκομύριζαν από μανούσια, αμάν τα ζήλεια. Κι άλλο να σας πω, οι γυναίκες δε φαίνονταν τυρανισμένες, άσπρες, άσπρες και με χέρια μαλακά, όπως σε χαιρετούσαν, εμείς μπροστά τους μαυροτσούκαλα...

— Γι' αυτό λεν το ψωμί, ψωμάκι και κόβουν τις φέτες σαν το νύχι τους φτηνές, μαζεύουν από την ποδιά τους τα τρίμματα για

να χορτάσουν.

Γέλια ακολούθησαν την παρατήρηση, μα η Αντρονίκη δε σταματά.

— Στην κουβέντα τους δε μολογούσαν για ζωντανά και χωράφια, γι αυτό είδα οικονομία στα τυριά και τα βούτυρα, δεν έχουν τους δικούς μας θησαυ-

Του ΦΡΙΞΟΥ ΤΖΙΟΒΑ

ρούς, όμως ζήλεψα με τι τρόπο φέρνονταν και οι κουβέντες τους σα να γεννήθηκαν στα Γιάννινα... Το πρωί που γιόρταζε ο πατέρας της φιλενάδας μου, με πήρανε στην εκκλησιά τους. Μπαίνοντας, είπα πως μπήκα στον Αϊ-Νικόλα μας, ίδια μου φάνηκε, ίδια πλακοστρωμένη με μαύρες και άσπρες πλάκες, ίδιο σχέδιο.

Γυρνώντας στο σπίτι, στάθηκα στο όξω μαγειριό να βοηθήσω κι εγώ: γλυκά, καφέδες, κουτάλια, ποτήρια, να είναι στην ώρα τους όταν θάρθουν από την εκκλησιά οι άντρες να ευχηθούν στον αφέντη του σπιτιού τα χρόνια πολλά. Μπαίνει λαχταρισμένη στο μαγειριό η αδελφή της φιλενάδας και την ακολουθούσε ένας όμορφος νιος. Γρηγοράτε, είπε στην αδελφή της, ήρθαν όλοι οι άντρες. Πόσοι είναι; Ρώτησα γιατί την είδα αλαφιασμένη. Όταν μου αποκρίθηκε «εφτά και ο παπάς» μου ξέφυγαν κάτι γέλια, κόντεψα να κατρηθώ, ακόμα γελάω όταν το συλλογιέμαι. Η φιλενάδα και η αδερφή της με κοίταγαν με ανοιχτό το στόμα. Ο νιος χαμογελάει μου: Αχ, μωρή Ντοβριανίτσα, εμείς από τώρα, από τη Δευτέρα, μα κι εσείς δε θα πάτε μακρύτερα πέρα από την Παρασκευή» είπε και πήγε με τους άλλους. Μου φάνηκε από τα λόγια του λίγο μουρλός ο άνθρωπος. Ρωτώντας, έμαθα πως είναι ο δάσκαλος του χωριού, αγγόνι της Θεονίτσας που είχα γνωρίσει. Είναι δάσκαλος, μου είπαν, από τους καλύτερους του τόπου. Δεν το χώνεψα: και τι λόγια ήταν αυτά τα μπανταλά που είπε: εμείς ως τη Δευτέρα, κι εσείς ως την Παρασκευή. Χαμήλωσαν τα κεφάλια, άμποξε η φιλενάδα την αδερφή της και

μου ξήγησε: «Έτσι απαντάει σ' όσους κοροϊδεύουν για τους λίγους ανθρώπους που έχει το χωριό μας. Θέλει να πει πως αργά ή γρήγορα και σ' άλλα χωριά θα λιγοστέψουν οι άνθρωποι. Θα ρημάξουν. Για το χωριό σας, πάλι καλά, θα φτάκει ως την Παρασκευή, γι' άλλα χωριά φτάνει τους ανθρώπους τους το πολύ ως την Τετάρτη. «Τ' είναι αυτά που λέτε μωρέ, το ζουρλο-νέρι έχετε πει; Το χωριό μας θα ρημάξει αν πέσει πανούκλα, όπως μολογούν για τα παλιά χρόνια».

Σώπασε η Ανδρονίκη. Οι άλλες άρχισαν να χασκογελούν και όπως δεν τους άρεσε αυτό, εμείς τη Δευτέρα, κι εσείς ως την Παρασκευή: «Δεν έρχεται ο προκομμένος μια Κυριακή να ιδεί πως ο Αϊ-Νικόλας μας δεν χωράει όλους τους άντρες και μένουν οι μισοί όξω στο χαγιάτι να κάνουν το σταυρό τους» πέταξε τη διαμαρτυρία της η καλή-Αυγή. «Ακούς εκεί, εφτά και ο παπάς οχτώ», το είπε η μία, το είπε η άλλη και από σοκάκι σε σοκάκι διαδόθηκε. Με τον καιρό από-χτησε τη σημασία ρητού, έγινε για ό,τι μειωτικό «σλόγκαν».

Ακούστηκαν τα ουρλιαχτά του αράπη, του κακούργου μολοσσού του γιόδαρ του κάτω μαχαλά μας, όσο ήσυχος και φρόνιμος ήταν ο γέρο μπάρμπα-Τάκης, τόσο επιθετικός ο τσοπανόσκυλος. Είχε ιδιαίτερη προτίμηση στις άντζες (=γάμπες) των παιδιών. Γλίτωσα από τα δόντια του πηδώντας από ψηλά, τρία μέτρα, τοίχο της Παναγίας μας, στραμπούληξα το κότσι μου. Το δέσανε με πανί αλειμμένο αλευρόκολλα, ασπράδι αυγών και πρήξιμο. Τα θέλαμε και τα παθαίναμε, δε νομίζω να υπήρχε άλλο σκυλί, στον καιρό του, που το πολέμησαν παιδιά με τόσο γινά-τι.

Όπως κάθε βράδυ, προπομπός ο αράπη. Βλέποντας το γυναικομάζεμα, κόλλησε την τρίχα του στον αυλόγυρο της εκκλησιάς, με σηκωμένη ουρά, δείχνοντας τις δοντάρες του, προσπέρασε κάποτε γινατομέ-νος που τον χούγιαξαν οι γυναίκες, μα ήταν πολλές για να τους ριχτεί, κιότσε. Όπισθεν του αράπη σουλτάνος, ένας καλογερικός τράγος, με τερατώδη ελκοειδή κέρατα, δείγμα βαρβάρτου επιβήτορα και όχι φυτευθέντα εκεί εκ «κερατώματος»! Βρώμασε

Κάποτε στο μακρύ πεζούλι μας...

το σοκάκι βαρβατίλα. Τον ακολουθούσε η κοπή των γιδιών μας, σπρώνονταν νευρικά να πάνε στην κακάβα της κάθε αυλής να χώσουν το κεφάλι, να ρουφήσουν λαίμαργα νερό. Ακριβώς έξω από το πεζούλι με τις γυναίκες κόβεται η κοπή σε δυο ακολουθώντας το κάθε κομμάτι το ένα ή το άλλο σοκάκι. Αυτό γίνονταν κάθε βράδυ και σπάνια κάνα γίδι λάθευε. Τέλος, η φιγούρα του μπάρμπα-Τάκη. Ντυμένος χειμώνα, καλοκαίρι (κι ως έσκαζε από τη ζέστα το τζιτζίκι) με μάλλινα ρούχα. Μόλις που ακούστηκε η καλησπέρα του κουρασμένος από τον κάματο και τα χρόνια. Τον καλησπέρασαν και οι γυναίκες, μα δεν κουνήθηκαν, δε μισοσηκώθηκαν από σεβασμό προς τον φτωχό αιπόλο του Παπαδιαμάντη, όπως όταν διάβαινε ο παχύς ηλικιωμένος μπακάλης που και τα παιδιά τρέχαμε να του φιλήσουν το χέρι!

Όταν κατακάθισε ο κουρνιαχτός από το κοπάδι, μίλησε η θεία μου η καλη-Όλγα, της είχε καρφωθεί στο νου μια σκέψη και σπρωγμένη από βαθύ φιλάνθρωπο αίσθημα του ξεφούρνισε!

— Μωρές, στους ανθρώπους σαν το μπάρμπα-Τάκη που όλη μέρα τυραγνιέται με χιόνια και κρύα στα πλάγια, να δίνει το κράτος σύνταξη, είπε και κόπηκε η φωνή της απότομα σα να ντράπηκε γι' αυτό που ξεφώνισε.

Φαντάζεστε τα χάχανα που ακολούθησαν: «άλλο και τούτο, να πάρει και ο γιόδαρης σύνταξη...».

— Αμ' τι είναι μωρή Όλγα; Δάσκαλος, δασικός, τηλεγραφίτης;

Αν δεν ήταν σοβαρή γυναίκα η θεία μου η Όλγα, θα της κολούσαν τη ρετινιά της αλαφρό-μαλης γι' αυτό που σκέφτηκε.

Αρκετές, δεκαετίες αργότερα ο λόγος: «Εμείς τη Δευτέρα κι εσείς ως την Παρασκευή» του Κώστα Λαζαρίδη, του δασκαλου από το Κουκούλι, αλήθεψε τραγικά για όλο το Ζαγόρι και όχι μόνο. Όσο για το λόγο της θείας Όλγας «να πάρει σύνταξη από το κράτος ο μπάρμπα-Τάκης» οι καιροί τον έκαναν πράξη με τη χορήγηση της αγροτικής σύνταξης.

Σήμερα ποιος νέος μπορεί να

νοήσει πως η πρόβλεψη του Κώστα Λαζαρίδη και η επιθυμία της καλη-Όλγας μου ανήκει στις προφητείες και όχι στα αυτονόητα;

Από την μακάρια εκείνη εποχή μέχρι σήμερα πέρασε η ανθρωπότητα δυο παγκόσμιους πολέμους και μια, όπως και η γαλλική συνταρακτική επανάσταση την Οκτωβριανή. Έγιναν ανατροπές συνθειών, ιδεών ακόμα, αν όχι κυρίως και στην ελληνική ύπαιθρο χώρα. Καθάρισαν στην όραση των ανθρώπων αρκετά πράγματα: δημογραφικό πρόβλημα (μετακίνηση πληθυσμών στις πόλεις μας, ξένοι εργάτες), κοινωνικές απαιτήσεις για υγεία, παιδεία, ελεύθερο χρόνο, οξυγόνο! κ.τ.λ. Άραγε ο αιώνας που πορευόμαστε ποιος μη προβλέψιμος από εμάς τους κοινούς νόδες ανατροπές θα φέρει; Πιθανώς ένα αφάνταστο ξεθεμελίωμα των όσων μέχρι σήμερα έχει παραδεχτεί η ανθρωπότητα. Με την τελευταία αυτή φράση παρακαλώ να τοποθετήσουμε για μια δίκαιη εκτίμηση στην εποχή τους τον προορατικό Κώστα Λαζαρίδη και την ευαίσθητη καλη-Όλγα.

Και σήμερα, κάπου, κάπου, στο σούρουπο ένα σταχτί κουβάρι κυλάει προς το μακρύ πεζούλι (κομμένο τώρα, το μισό για να περνούν και τριαξονικά), να ξεποστάσει, να καρτερεί. Δεν ξεδιαλύνεις το σχήμα του, μοιάζει της κουκουβάγιας, είναι το αγαθό στοιχείο του κάτω μαχαλά μας, ότι απόμεινε. Κλαίει η ψυχή της για ένα πέρασμα έστω και γάτας, ουδέ γάτα περνάει, ουδέ καλησπέρασμα ακούγεται. Σπάνια ανηφορίζει αυτοκίνητο, τα φώτα που την απογκαβώνουν ποιος ήταν; Ένας ξένος, άγνωστος, τουρίστας. Μόνο μια πνιγερή οσμή, αντί της αλλοτινής βαρβατίλας του τράγου, τώρα της βενζίνας. Κάποτε βλέπεις να ξεδιπλώνει το κουβάρι. Χτυπημένη η γριά από την ανίατη ίωση της μοναξιάς, ανηφορίζει για το θαλάμι της σχεδόν μπουσουλώνας, ίδια ζγκράπια (σκορπιός). Λυγμοί ακούστηκαν, ίσως κοπάνησε η κούτρα της σε κόψη, ίσως ανακάλεσε η μνήμη της και πόνεσε τα λόγια κάποιας, κάποτε Ανδρονίκης: «Εμείς τη Δευτέρα, εσείς ως την Παρασκευή».

Φρίξος Τζιόβας

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η ΟΔΟΣ «ΤΥΜΦΗΣ»

Εισαγωγικό σημείωμα

Αναδημοσιεύουμε σήμερα ένα σχόλιο από τα πρώτα φύλλα της εφημερίδας «ΖΑΓΟΡΙΣΙΑΚΑ ΝΕΑ» (Ιανουάριος 1933) για την ιστορική του αξία στις μέρες μας αλλά και για τις φιλότιμες προσπάθειες των συμπατριωτών μας -πριν από 74 χρόνια- με σκοπό την κατασκευή ενός σημαντικού έργου για τον τόπο τους «τη διάνοιξη αμαξίτης οδού» προς τα χωριά Κουκούλι, Καπέσοβο, Τσεπέλοβο, Σκαμνέλι και Βραδέτο.

Παράλληλα πληροφορούμαστε πως ο Σύνδεσμος των πέντε Κοινοτήτων, που αναφέρονται στο σχετικό σχόλιο με την επωνυμία «Τύμφη» αποτέλεσε σίγουρα της γενεσιουργό αιτία για να πάρει και ο σημερινός δήμος της περιοχής, το όνομα Τύμφη (Δήμος Τύμφης). Είναι επομένως ένα ιστορικό όνομα του δήμου, που στο βασικό του πυρήνα περιλαμβάνει τα πέντε αυτά χωριά με έδρα το ιστορικό κεφαλοχώρι Τσεπέλοβο.

Σάββας Θεοδώρου

«ΚΟΥΚΟΥΛΙΟΝ, Ιανουάριος 1933.

Ο αναπληρωτής του Γενικού Διοικητού Ηπείρου κ. Γ. Θεοδωράκης από της αφίξεως του αντελήφθη ότι η πλέον εγκαταλεημένη Επαρχία της Ηπείρου είναι το ωραίο Ζαγόρι, η Ελβετία αυτή της Ελλάδος η οποία έπρεπε να τύχη της αμερίστου μερίμνης και ενδιαφέροντος του Κράτους.

Έδειξε μέγα ενδιαφέρον διά τα ζωτικά ζητήματα της Επαρχίας μας, συγκαλέσας το ιστορικών εν Κήποις συνέδριον την 28ην Μαΐου π.ε. κατά το οποίον αποφασίσθη παμψηφεί όπως ο σύνδεσμος «Τύμφης» τον οποίον αποτελούν αι Κοινότητες Κουκουλίου, Καπετόβου, Βραδέτου, Τσεπελόβου και Σκαμνελίου, αρχίσουν ευθύς αμέσως την διάνοιξη τριών χιλιομέτρων από Μπάγιας προς Τσεπέλοβον.

Την 12ην του μηνός Ιουλίου π.ε. συνεντήθησαν εις Μπάγιαν ο πρόεδρος του συνδέσμου «Τύμφης» κ. Γεώργιος Βογιάς μετά του αφιχθέντος εξ Ιωαννίνων Κοινοτικού μηχανικού κ. Μελιγκάνου και ο απόγευμα της ιδίας ημέρας ήρχισαν αι εργασίαι.

Υπερβεν της παρά τον Βήκον τριτόξου γεφύρας «Καλογήρου» τα συνεργεία ησχολούντο με την διάνοιξη του πρώτου χιλιομέτρου, το οποίον συνετελέσθη δοκιμαστικώς δι' αυθιπστασίας. Κατά την διάρκειαν της διανοίξεως του πρώτου δι' αυθιπστασίας χιλιομέτρου προσέφερον πολυτίμους υπηρεσίας: ο Πρόεδρος του Συνδέσμου κ. Γ.

Βογιάς, οι σύμβουλοι κ. κ. Θεοδωράκης Κέντρο, Κ. Κόττικας ο (ταχ)χης κ. Ι. Βογιάς και πολλοί άλλοι από τους οποίους ζητούμεν συγνώμην διά την παράληψιν.

Τα υπόλοιπα χιλιόμετρα εδόθησαν εργολαβικώς και όλως αθορύβως και δι' εντατικής εργασίας τον παρελθόντα μήνα η αμαξίτη οδός έφθασεν εις το χωρίον μας!

Οι κάτοικοι των διά της οδού ταύτης εξυπηρετούμενων χωριών, έμπλεοι χαράς βλέπον την συντελεσθίσαν εργασίαν, η οποία εγγυάται αισιωτέραν την εξακολούθησιν της διανοίξεως προς τα πρόσω, ήτις την προσεχή Άνοιξιν θ' αρχίσουν από Τσεπελόβου και εντεύθεν.

Η σπουδαιότης των διανοιγόμενων εν Ζαγορίω οδών έχει αναγνωρισθεί παρά εκπροσώπου της Πολιτείας κ. Θεοδωράκη και των εκασταχού Ζαγορισίων, οι οποίοι πράττουν το κατά δύναμιν διά την εξακολούθησιν του οδοποιϊτικού οργανισμού.

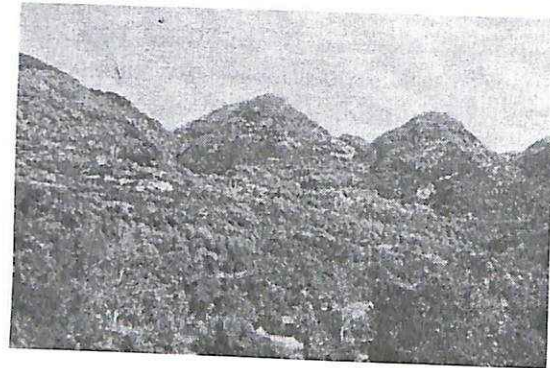
«ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ-ΨΩΜΙ».

Τώρα απομένει όπως το Κράτος κρατήσιν την υπόσχεσιν του και επεκτείνη την προς Μπάγιαν άγουςαν αρτηρίαν, ίνα ενωθή γέφυραν «Καλογήρου» με την υπό του Συνδέσμου μας διανοιγμένην οδόν, οπότε η πραγματικότης θα επιβάλη σιγήν εις τους ειρωνευομένους ημάς «ότι θα πέρνωμε το αυτοκίνητον στην πλάτη, από του Αγίου Μηνά και εντεύθεν».

Παραβήκιος

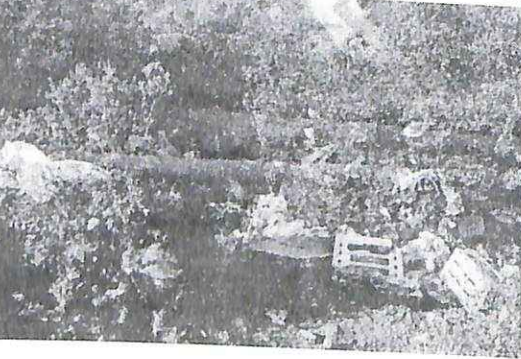
Ποιος θ' απαλλάξει το Τρίστενο από το σκουπιδαριό;

Η πολυποίκιλη και οργώσα βλάστηση των δρυών, της οξυάς, των πεύκων, των γράβων, των φράξων και της πλησμονής, των οπωροφόρων, που αρχίζει περίπου από τις πευκοβρίθες παρυφές του οροπεδίου «Πολιτισίων» (Υ/Η φράγμα Μετσόβου) και κατηφορίζει βαθιά στα κράσπεδα του Βάρδα ποταμού, που σκουπιδισμένος και κατηφής σκουντουφλάει ράθυμα στις ρίζες και στα αμμόδη γυρίσματα των πέριξ λοφοσειρών. Η πανοραμική θέα, που διεκδικεί



Το γραφικό Τρίστενο (τρία στενά).
Υψόμετρο πλατείας 960 μ.

ήδη όλη σχεδόν την μακρόσυρτη επωδό και το εύρος της απέναντι οροσειράς του Μιτσικελιού (1810 μ.), ήτοι από την αρχή της Κρυόβρυσης ίσα με την Τσοούκα και πλέον του Δικόρφου. Τα ευφωρότατα κηπάκια με τους τροφαντούς καρπούς (γίγαντες, μπαμπούνια, πατάτες, σιτηρά, σταφύλια, μελιτζάνες, όλα εν γένει τα είδη των ζαρζαβατικών), που σαν ζομπλιαστά εργόχειρα προβάλλουν σ' όλες τις υγρές πτυχώσεις και τα κλιμακωτά επίπεδα του κατωφερού χωριού. Τα



Όποιος έχει σκουπίδια, τα τρυπώνει ή τ' αρμαθιάζει σαν ...σπληνάντερα σε κάθε θάμνο και δέντρο...

ζωηρά ρυάκια που κελαρίζουν και ρέουν δροσερά μέσα από τα κουφωτά ριζώματα και τις μισογάνκειες του εδάφους. Τα υφύγρωτα σημεία. Οι σκαφτές λαχταριστές βρύσες με το τιναχτό νερό, που σου 'ρχεται, φρυγμένος από την κάψα του καλοκαιριού να βουτήξεις αυθόρμητα το εφάλι σου μέσα, ρουφώντας όλη την ικμάδα και την πεμπουσία από τις θηλές τη θεάς Γαίας και των Δωράδων του βουνού. Και μέσα σ' αυτό το παράγωγα του τουρισμού και της σύγχρονης ζωής, που είναι το διάσπαρτο σκουπιδαριό. Ενα σκουπιδαριό που αναίρει κι αποσυνθέτει όλη την περιρρέουσα ατμόσφαιρα της γραφικότητας, της

εκκλησάκια (Παναγία, Αγ. Νικόλαος, Αγ. Παρασκευή, Προφ. Ηλίας), καθώς και η κεντρική πλακόστρωτη εκκλησιά (Αγ. Γεωργίου 1793), κάτω από τα δεσπόζοντα βουβά και βαριά πλατάνια. Κυρίως ο κεντρικός πλάτανος, που πρέπει οπωσδήποτε ν' αποσυμφορηθεί από κείνα τα «συμπράγκαλα» και τα σάγματα που 'χει φορτωμένα τόσο ενοχλητικά και άκομψα επάνω του. Και κείνο το αφελές επίσης συντριβάνι πρέπει να φύγει. Έχει γεμίσει το Ζαγόρι με ψεύτικες ακαλαίσθητες βρύσες και χονδροειδή συντριβάνια, σε τέτοιο σημείο, ώστε να μην ξεχωρίζουμε από τους καραμπέρηδες.

Βέβαια, δε μιλάμε για το παλαιό πετρόκτιστο χωριό, που το εξανέμισαν το 1943 οι δυνάμεις του Γ' Ράιχ. Τοποθετήστε τώρα, μέσα σ' αυτή τη διανθή επιφορά και τον ευγενικό μας και αρμονικά συμβιβάμε με την αρκούδα άνθρωπο, τον Αριστοτέλη (Τέλη), τη Σπυριδούλα, τον Μιχάλη, τη Γιαννούλα, τον Γιαννάκη, την Ελένη, τον δραστήριο τώως Πρόεδρο Αδελφότητας Τριστενιωτών κ. Φάνη κι όλους τους άλλους Τριστενιώτες, που δεν είναι δυνατόν ν' αναφέρουμε τα ονόματά τους και ψηφοθετούμε άμεσα ένα γηγενές κι ανόθευτο Ζαγοροχώρι. Μα, δικαίως εδώ, μπορεί ν' αναρωτηθεί κάποιος:

«Πώς γνήσιο και καθαρόαιμο αυτό το χωριό κι όχι και τα υπόλοιπα ομοιότροπα κι ομοειδή, τα γεωγραφικά, διοικητικά και ιστορικά ενταγμένα στην αυτή Περιφέρεια;».

Γιατί απλούστατα, το Τρίστενο είχε την θεά τύχη να παραμείνει έξω από το τουριστικό «τσουνάμι» που σάρωσε στο πέρασμά του το ήθος, το κύρος και το ύψος των υπολοίπων χωριών (κυρίως του κεντροδυτικού Ζαγορίου). Ένας ισοπεδωτικός τουρισμός, ασεβής προς την ιστορία, τις ιδιόζουσες παραδόσεις, το φυσικό περιβάλλον και την δομική ποιότητα της περιοχής, άνευ κάποιων αντιστασιακών τοπικών φωνών, αφού το παλιό και έγκυρο Ζαγόρι εξέπνευσε, την παραχάραξη και το μουτζούρωμα μιας αξιέραστης περιοχής, όπου οι πρόγονοί μας δεν εφείσθησαν κόπων και χρόνων ξενοδουλειάς για να την κρατήσουν ανέπαφη κι αμόλυμνη από την τουρκία, για να πλήξουμε ή να εκριζώσουμε εμείς σήμερα, με την τραχύτητα, την πολιτιστική αμεθεξία και την τραυλότητα της ψυχής μας, το δομημένο και φυσικό της περιβάλλον. Να, λοιπόν, γιατί το Τρίστενο —όπως είπαμε και προηγουμένως— παρέμεινε καθαρό, αναλλοίωτο κι ελεύθερο, γιατί δεν υπετάγη «ακόμη» μέσα σ' αυτόν τον διλημματικό τουριστικό φαύλο κύκλο, ήτοι των φθηνών προδιαγραφών και των «άρτσι βούρτσι» λειτουργιών του. Τουρισμό έχει και η Ελβετία αλλά δεν αλλοτριώθηκε και δεν ενεκλωβίσθη μέσα στις ατσάλινες, λαθροχειρικές και σαγηνευτικές δαγκάνες του.

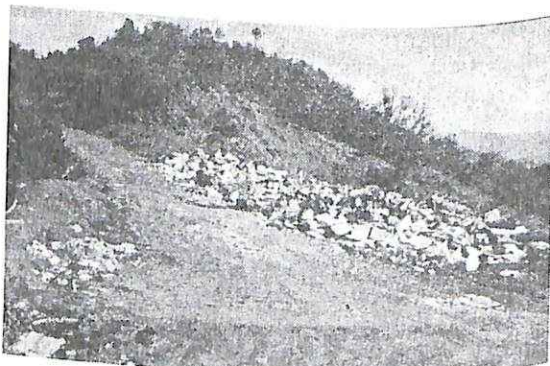
Μπορεί ωστόσο η τουριστική πλημμυρίδα να παρέκαμψε τυχαία ή προσωρινά το χωριό. Αυτό όμως δεν σημαίνει πως γλιτώσαμε κι από τα παράγωγα του τουρισμού και της σύγχρονης ζωής, που είναι το διάσπαρτο σκουπιδαριό. Ενα σκουπιδαριό που αναίρει κι αποσυνθέτει όλη την περιρρέουσα ατμόσφαιρα της γραφικότητας, της

εσωτερικής νοικοκυροσύνης και της φυσικής ομορφιάς. Όποιος έχει σκουπίδια —κι έχουν όλοι τους στα πορτ-μπαγκάζ— τα πετάει, τα τρυπώνει ή τ' αρμαθιάζει σαν ...σπληνάντερα σε κάθε θάμνο και δέντρο. Ακολουθώντας τα μαζεύουν οι δήμαρχοι. Να τα πάνε πού; Αφού όπου κι αν πας, όπου κι αν γυρίσεις, σ' όλα τα δημοτικά διαμερί-

Του ΦΩΚΙΩΝΑ ΚΑΨΑΛΗ

σματα, όχι μόνον του Ζαγοριού, αλλά και ευρύτερα, το υπαίθριο σκουπιδαριό καγχάζει και περιγελά τον πολιτισμό μας. Υποτίθεται πως οι αρμόδιοι διανοίγουν κάποιο όρυγμα για το καταχώνιασμα και τον εντφιασμό τους τουλάχιστον να μη φαίνονται. Αλλά για το αδιάψευστο του αληθές αυτού θαψίματος, δείτε τις δύο φωτογραφίες στη θέση «Τρουγκάνι» δημοτικού διαμερίσματος Τριστενού, 50 μ. περίπου, εμφανώς και παραπλεύρως της επαρχιακής οδού Ιωαννίνων-Βοβούσας. Το σκάμμα βέβαια χάσκει. Τα σκουπίδια όμως πεταμένα στο χείλος αυτού και στην απέναντι πλευρά, ανεμοσκορπισμένα και σκυλοτραβηγμένα, έτοιμα να ροβολήσουν στα ρείθρα του αποκάτου οδοστρώματος (Ιωαννίνων-Βοβούσας —μόλις διακρίνεται η στροφή).

Αυτά, τα 'χει αντιληφθεί ο δήμαρχος της περιοχής; Ήλθε, φαντάζομαι ή ώρα, μιας και τέλειωσε ο «τεταρταίος» πυρετός των εκλογών, καταποντισθέντων βέβαια των «σοσιαλιστών» προς εξιλέωσή τους, ύστερα από τα 20ετή ψεύδη και τις λοβιτούρες στο πυρ το εξώτερον, ώστε οι καποδιστριακοί μας «άρχοντες» απερίσπαστοι πλέον από την άγαρμψη και εν πολλοίς επιλήψιμη ψηφοθηρία —φαυλοκρατία γαρ— να



Το σκάμμα χάσκει, τα σκουπίδια όμως πεταμένα στο χείλος του και στην απέναντι πλευρά, ανεμοσκορπισμένα!...

μπορούν ν' ασχοληθούν κάπως και με τα ταπεινότερα καθήκοντά τους, όπως είναι το συμβάλμα των σκουπιδιών και η προστασία περιβάλλοντος, που ουδόλως έμαθαν να σέβονται και να κατανοούν (δρόμοι, κεραιές, νταμάρια, στερεά ή υγρά απόβλητα και βάλε). Και ας το 'χουν δε υπόψιν τους, πως φθορά μονάχα, έριδες και αντιπάθειες μας προκαλεί η άκριτη και επίμονη προσήλωση και ανάμιξη μας στις δυο μεγάλες κομματικές συντεχνίες, ήτοι στους Τούτσι ή Χούτου* της καθ' ημάς Ρουάντα.

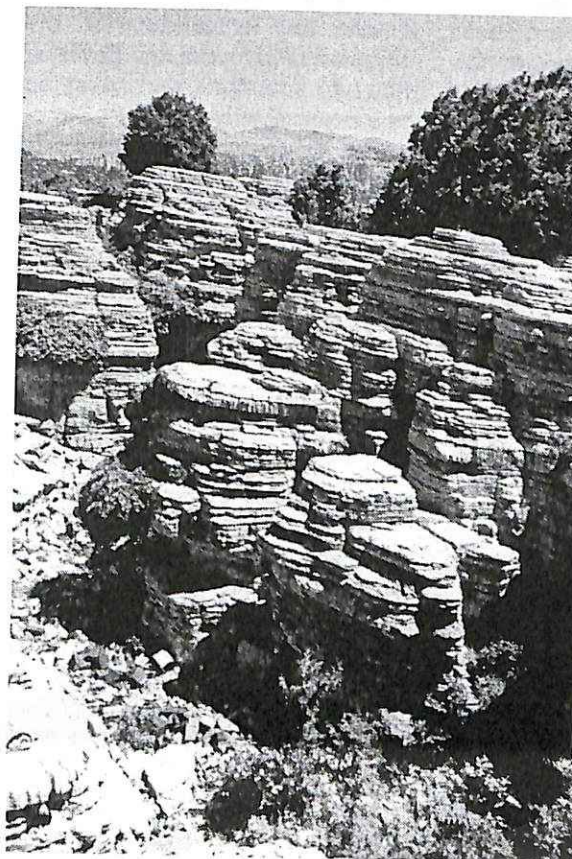
* Τούτσι, Χούτου, σπαρασμένες φυλές της Ρουάντα.

ΕΝΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΓΙΑ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ (Ο δρόμος της ΟΞΥΑΣ)

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΣΑΒΒΑ ΘΡΟΔΩΡΟΥ

κά με όλες τις σύγχρονες τεχνικές προδιαγραφές. Ανήκουν δίκαιοι έπαινοι σε όλους όσοι

μέσα στον πυρήνα του Εθνικού Δρυμού Βίκου-Αώου, όπου φτάνει κανείς άνετα με αυτοκίνητο



συνέβαλαν γι' αυτό, γιατί τέτοιες δραστηριότητες, ενισχύουν και αναζωογονούν την υπαίθρο χώρα και συμβάλλουν καθοριστικά στην ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού.

Η ΟΞΥΑ είναι μια τοποθεσία στο ορεινό συγκρότημα Μονοδενδρίου σε υψόμετρο 1400 μ.,

ριές, τα παράξενα ζωνάρια, τα έλατα που ξεφυτρώνουν μέσα από τις σχισμές των βράχων και αισθάνεται ένα δέος, μια ανατριχίλα να τον συγκλονίζει.

Τα βήματά του σταματούν μπροστά στο θέαμα, εκμηδενίζεται και κατανοητικά προσεύχεται για τα μεγαλεία του σύμπαντος.

Από το ύψος αυτού του φυσικού «μπελβεντέρε» κάθε επισκέπτης ανταμειβεται για το ταξίδι του στα Ζαγοροχώρια, όσο σε καμιά άλλη περιοχή τόσο της πατρίδας μας όσο και στο εξωτερικό.

Αλλά δεν είναι αυτό το μοναδικό θέαμα από την επίσκεψή μας στην ΟΞΥΑ.

Σε όλη τη διαδρομή, ξεκινώντας από το χωριό Μονοδένδρι για να εξετάσουμε στο τέρμα, οι εικόνες που εναλλάσσονται ανεβαίνοντας προς την κορυφή είναι καταπληκτικές. Μπροστά μας έχουμε όλο το Ζαγόρι με τα όμορφα χωριά του μέσα σε μια θάλασσα από πράσινο και τα αγέρωχα βουνά του στην ορο-

ακριβώς στο χείλος της χαράδρας για ν' απολαύσει από εκεί το μοναδικό και μεγαλόπρεπο θέαμα που ανοίγεται μπροστά του.

Η θέα του βίκου από το σημείο αυτό είναι ασύγκριτη, μοναδική. Βλέπει κανείς την αβυσσαλέα χαράδρα, που χαίνει μπροστά του, λίγο κάτω από τα πόδια του με όλη την αγριάδα της φύσης, τις σπάνιες εναλλαγές των γεωλογικών μετασχηματισμών, τις ανεξερεύνητες σπηλιές της, τις γλίστρες παλικά-

σειρά της Τύμφης.

Χάνεται ο νους μέσα στο άπειρο και το μεγαλείο της φύσης. Και η έκπληξη μεγαλώνει φτάνοντας τα όρια της αντοχής μας σαν βρισκόμαστε μπροστά στο πέτρινο δάσος. Πολλοί το περιέργο αυτό γεωλογικό φαινόμενο το αποκαλούν πέτρινη πολιτεία! Και έτσι είναι σαν αντικρίζουμε το συγκρότημα των βράχων που μας συνοδεύουν στη διαδρομή μας δεξιά και αριστερά του δρόμου.

Μια παράξενη «αρχιτεκτονική» από σαθρά πετρώματα ασβεστόλιθου έτσι όπως τα μορφοποιεί πριν από εκατομμύρια χρόνια και τα χιόνια, νομίζει κανείς με λίγη φαντασία μέσα από πόλη, που την ερήμωσε ατομικός βομβαρδισμός, και θαρρείς πως βλέπεις γκρεμισμένους ουρανοξύστες, πλαγιασμένες πολυκατοικίες, πεσμένα μνημεία και σωριασμένους ναούς.

Και θαυμάζει την πρωτοτυπία της φύσης, προβάλλει δέντρα και θάμνους της μέσα από χαλάσματα αψίδων και στέφει με αρμονικές συνθέσεις της χλωρίδας της απομεινάρια κάστρων και πολεμίστρες πυργών.

Και αληθινά πουθενά αλλού δε θα νιώσει ο επισκέπτης τέτοια αισθητική απόλαυση όσο από την επίσκεψή του στο πέτρινο δάσος της ΟΞΥΑΣ.

Δίκαια λοιπόν χαρακτηρίστηκε μνημείο της φύσης και προστατεύεται από την Πολιτεία με ειδικούς νόμους όπως και όλος ο Εθνικός Δρυμός του Βίκου.

Και ακόμα δικαιολογείται να θεωρείται ο καλύτερος τόπος προορισμού για τους τουρίστες.

Η τελειοποίηση του δρόμου που οδηγεί προς την ΟΞΥΑ ασφαλώς θα προσδώσει ακόμα μεγαλύτερη αξία στην περιοχή μας και θα εξυπηρετήσει απλά την άνετη πρόσβαση των επισκεπτών.

Για τους ξένους η τοποθεσία της ΟΞΥΑΣ είναι από τα πρώτα ενδιαφέροντα, όσοι επισκέπτονται τη χώρα μας και καταγράφεται στους τουριστικούς οδηγούς και τους χάρτες τους, που τους συνοδεύουν.

Μνήμες απ' την ζωή του χωριού μου

«Ακούστε χωριανοί... αύριο να πάτε στ' Λίμν...!». Επαναλήφτηκε πολλές φορές απ' τον τελάλη του χωριού η παραπάνω ειδήση, την ώρα που άρχισε να μουσικώνει.

Η χαρά μου μεγάλη γιατί και 'γω θα πήγαινα για πρώτη φορά στη Λίμνη. Η μάνα ξύπνησε πρωί. Τοίμασε το σακκούλι. Ψωμότυρο και δυο τρία αυγά βρασμένα. Σαμάρωσε το Μάρκο. Κρέμασε το σακκούλι και τη ντριβενίτσα με τοκρύο νερό και τα τσουβάλια και ξεκίνησα. Στο Πηγαδούλι, στην κουκούλα ανέβηκε αυτή καβάλα στο σαμάρι και εγώ στα καπούλια.

Μπρος και πίσω μας, κι' άλλοι χωριανοί, ανηφορίζαμε όλοι προς την Αϊ- Παρασκευή. Καραβάνι ολόκληρο. Στο διάσελο Γκραμπάλας-Τζούφα-Ράχης στέκει ολόρθο κάτω απ' τις πανύψηλες βελανιδιές το εκκλησάκι της και κάτω στο βάθος απλώνεται καταπράσινη η κοιλάδα του Καλαμά και δεξιά απ' τον Αϊ-Λια όλο χλωρασιά η Λίμνη μας.

Το караβάνι κατηφόριζε αργά. Φτάσαμε στα Καλύβια. Οι περισσότεροι χωριανοί, αν όχι όλοι, είχανε και από ένα καλύβι εδώ. Στο κάτω μέρος του καλυβιού υπήρχε και το αλώνι. Εδώ το φθινόπωρο ύστερα απ' τα πρωτοβρόχια, ερχότανε οι χωριανοί με όλα τα απαραίτητα για τη σπορά.

Το καλύβι χωρισμένο στα δυο.

Στο πάνω μέρος και και στη μέση ανάβανε φωτιά για να ζεσταθούν, να μαγειρέψουν, αλλά και να στεγνώσουν τα ρούχα τους, αν τύχαινε να βρέξει.

Δίπλα τα πρόχειρα αχυρένια στρώματα να γείρουν, να ξεκουραστούν και να κοιμηθούν. Στο κάτω μέρος δένανε τα βόδια και τα αλογομούλαρα. Πάνω στις γρεντές, δεμάτια από καλαμποκίς και από χορτάρια τρώνε τα ζώα.

Δύσκολοι καιροί. Μακρινές οι αποστάσεις των χωραφιών απ' το χωριό. Τα καλύβια μεσιάζανε την απόσταση. Εδώ τοκαλοκαίρι με το θερισμό θα φτάνουν τα δεμάτια, θα στήνονται οι θαμωνιές, θ' αλωνίζονται και ο καρπός θα γεμίζει τ' αμπάρια στο σπίτι στο χωριό. Ευλογημένα τρεις φορές τα βόδια ο ζευγολάτης κι' ευλογημένη τρεις φορές η γη που δίχως βαρυγκόμηση μας δίνει τα καλά της. (Λέει ο ποιητής).

Σε λίγο πατάμε τα ξυρισμένα απ' τους κοσαστζήδες λιβάδια μας και μπροστά μας χλοίζει η Λίμνη μας.

Οι λιμνοφύλακες μας καλοδέχτηκαν. Δυο και τρεις, πολλές φορές, φυλάγανε τη λίμνη από κλεψιές, αλλά και από ζώα και

πουλιά που ερχότανε κι' αυτά να πάρουν το μερίδιό τους.

Η μάνα έβγαλε απ' το σακούλι το σιδεροπάλικο, το έμπηξε στο χώμα και το έδεσε στον κρίκο του, το καπίστρι του Μάρκου, μπροστά στη ζώνα μας. Ζώνες λεγότανε τα αγροτεμάχια, γιατί το πλάτος τους δεν ξεπερνούσε τα δύο μέτρα, ενώ το μάκρος τους πάνω από τετρακόσια. Τα περισσότερα,

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΖΑΧΑΡΗ

δώθε του χαντακιού που έστελνε τα νερά στην Καταβόθνα (χωνεύτρα νερού).

Το νερό της καταβόθνας, άλλοι λέγανε πως έβγαιναν στις πηγές του Καλαμά και άλλοι στις βρύσες κοντά στο Μοναστήρι της Σπηλιώτισσας της Αρίστης. Πιθανότερα η δεύτερη εκδοχή γιατί όταν η λίμνη αποξηρανόταν σταματούσαν και οι βρύσες.

Οι χωριανοί όρθιοι με τα τσουβάλια στα χέρια στέκονταν μπροστά στις ζώνες τους και περιμένανε το σύνθημα.

- Μπάτεεεε, ακούστηκε η φωνή του Λιμνοφύλακα.

Έπρεπε να μπουίνε όλοι μαζί και να προχωράνε δίπλα-δίπλα, γιατί κολοκυθιές και άλλα φυτά μπαίνανε στις διπλανές ζώνες. Αν τύχαινε να έχεις κακό γείτονα, έχανε όχι μόνο το κολοκύθια, αλλά και την κολοκυθιά, για να μην φανερωθεί το κλέψιμο. Τα ξερά φασόλια γέμιζαντ ην ποδιά τηςμάνας και απ' τα πιο βραστερά φασόλια. Αλλά και τα μπαρμπουνοφάσουλα δεν υστερούσαν. Πότε τρυφερά και πράσινα και πότε ψωμωμένα και αρμαθιασμένα. Τα τελευταία, μουσκευότανε τος χρομωνιάτικες νύχτες για να γίνουν την άλλη μέρα νοστιμότατο του γάστρου μπριανί.

Κάπου-κάπου κόβαμε με το δρεπάνι στα δυο κανένα μικρό

ξυλάγγουρο (αγίνωτο πεπόνι) ή κανένα καστρεβέτσι (αγγουράκι) και δροσίζαμε το στόμα μας. Οι καλαμποκίες ψηλότερες απ' το μπόι μας, με την ελατσία ανθισμένη κορυφή τους, με τα καταπράσινα σπαθωτά τους φύλλα και με τα καλαμπόκια που άρχισαν να φουσκώνουν στις μασχάλες τους. Αλλά και οι σκούπες στην αρχή και στο τέλος της ζώνης ανθισμένες κι' αυτές με τα ολοκόκκινα πιάτα από τα λιτόρη. Ο ήλιος μεσουρανεί και καίει. Είναι μεσημέρι. Βγαίνουμε στην αρχή της ζώνης, ρίχνουμε λίγο πράσινο χορτάρι στο Μάρκο και ενώ το τρώει, η ουρά του αεικίνητη βιτσίζει τα πλευρά και την κοιλιά του να διώξει τα νταμπάνια, που του ρουφάνε το αίμα. Τρώμε βιαστικά το ψωμότυρο και τα αυγά και ξαναμπαίνουμε πάλι στη ζώνα. Το μάζεμα συνεχίζεται και φτάνουμε στην άλλη άκρη της. Τα τσουβάλια γέμισαν και βγήκαν έξω για να φορτωθούν. Φωνές, τραγούδια, πειράγματα, ακούγονται πέρα για πέρα. Η μάνα φόρτωσε το Μάρκο, μ' έβαλε και μένα στα καπούλια καβάλα και το караβάνι άρχισε να ανηφορίζει προς την Αγία Παρασκευή. Ο ήλιος έγερνε να ρουφτεί στον Κασιδιάρη και στην Κρυτίσα, χρυσίζοντας τα λίγα σκόρπια σύγνεφα.

Κατηφορίζοντας προς το χωριό το караβάνι ανταμώθηκε με τα γίδια και τα γελάδια που γύριζαν απ' τη βοσκή. Ξεφορτώσαμε το Μάρκο στην αυλή, ενώ αργά αργά άρχισε να πέφτει το σκοτάδι.

«ΤΣΙΠΡΑ» ΣΤΗ ΒΙΤΣΑ

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Νέων Βίτσας σας προσκαλεί και φέτος να βγάλουμε τα "τσιπρά" όπως μόνο εμείς ξέρουμε, στην αυλή του σχολείου μας στη Βίτσα, το Σάββατο 10 Νοεμβρίου 2007.

ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΖΑΓΟΡΙ

Πυροσβεστικός σταθμός με εθελοντές

Σταθμό στο Κεντρικό Ζαγόρι δημιούργησε το Εθελοντικό Σώμα Ελλήνων Πυροσβεστών Αναδασωτών σε συνεργασία με τον ομώνυμο Δήμο. Στο πλαίσιο της συνεργασίας των δύο αυτών φορέων, το Εθελοντικό Σώμα παραχώρησε υλικό πυρόσβεσης-διάσωσης. Συγκεκριμένα: δύο πυροσβεστικά οχήματα (Steyer 590 και 2000 lt), ένα διασωστικό 6X6 ασθενοφόρο (Pingauer) και ένα φορτηγό (Steyer 680). Τα οχήματα είναι πλήρως εξοπλισμένα. Στο μεταξύ οκτώ εθελοντές εφοδιάστηκαν με τα ατομικά τους είδη ενώ τις επόμενες μέρες θα εφοδιαστούν και άλλοι 12. Τέσσερις εθελοντές επίσης θα μεταβούν από τις 15 Νοεμβρίου έως 15 Δεκεμβρίου στη Γερμανία για εξειδικευμένη εκπαίδευση.

Μικρή αναφορά στο έργο του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορισίων και μία έκκληση

Σ' ένα Ζαγόρι –το Ζαγόρι της καρδιάς μας– που όμως βρίσκεται αυτή απαιτεί εκτός απ' το μεράκι, ατέλειωτες ώρες δουλειάς, να προσπεράσεις αναρίθμητα εμπόδια, όπως και να εξασφαλίσεις αρκετά, ως πολλά χρήματα.

Το μουσικό μεράκι του προέδρου έγινε αιτία ακόμη να απολαύσουμε «τα δημοτικά του γραμμόφωνου», αλλά και πολλά και αξιολόγια ξένα μουσικά σύνολα δινοντάς μας κι άλλες ευκαιρίες σε άλλου είδους ακούσματα.

Αυτά και πολλά άλλα, από τις δραστηριότητες του συνδέσμου τον έχουν καταξιώσει στην συνείδηση του κόσμου και κάθε εκδήλωσή του αποτελεί γεγονός.

Στις τελευταίες αρχαιρεσίες είχα την τιμή να εκλεγώ στο Δ.Σ. του συνδέσμου στη θέση του Γεν. Γραμματέα και υπεύθυνη της ιματισθήκης του συλλόγου. Με την ευκαιρία αυτή, με το πάθος μου για το Ζ αλλά και την ευθύνη θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας λίγες σκέψεις.

Με την ερήμωση και τον μαρasmus των χωριών μας όλοι οι Ζαγορίσιοι που πονάμε αυτόν τον τόπο που αναπαύονται οι πρόγονοί μας που μας κληροδότησαν έναν πολιτισμό που μας κάνει περήφανους, ανησυχούμε βλέποντάς τον σιγά σιγά να χάνεται.

Μπροστά στην σκληρή πραγματικότητα ορθώνεται βαρύ το χρέος μας των σημερινών, να περισώσουμε ότι είναι δυνατόν και να το αφήσουμε κληρονομιά στα παιδιά μας.

Αλλά το έργο του δεν σταματά εδώ. Τα τελευταία χρόνια έχει την τύχη να έχει πρόεδρό του τον κ. Πολύβιο Καρρά έναν άνθρωπο με μεράκι και πάθος για κάθε τι το Ζαγορίσιο και γνώση. Δοσμένος σώματι και ψυχή στην παράδοση πλησιάζει το Ζ. με δέος και ότι κάνει έχει τη σφραγίδα του γνήσιου και του αυθεντικού. Με τους άξιους συνεργάτες του, όλα αυτά τα χρόνια, πότε με τους δικούς μας μουσικούς, τη ζυγιά του Γρηγόρη ή του Σαρρέα και πότε με άλλους γνωστούς και καταξιωμένους στο είδος τους, κατάφερε να καταγράψει και να ηχογραφήσει τραγούδια και σκοπούς που άλλοι έχουν λησμονηθεί κι' άλλοι σιγά σιγά αποσύρονται από το τοπικό μουσικοχορευτικό ρεπερτόριο, διασώζοντας έτσι τον μουσικό θησαυρό του τόπου μας, την ίδια την ταυτότητά μας δηλαδή.

Και μόνο η καταγραφή και διάσωση της Ζαγορίσιας μουσικής σε 4 cd θα ήταν ικανή να σφραγίσει

Όλα αυτά απαιτούν ανθρώπους με πάθος, μεράκι και γνώση και προπαντός με διάθεση προσφοράς.

Τα δύο έντυπά μας «Τα Ζαγορισιακά Νέα» που εκδίδονται στην Αθήνα και «το Ζαγόρι μας» στα Γιάννινα όπως και ο Σύνδεσμος Ζαγορισίων Ιωαννίνων κρύβουν

πίσω τους ανθρώπους που δουλεύουν αφιλοκερδώς με μεράκι και μόνο έχοντας ένα σκοπό και μόνο το Ζαγόρι. Δεν υπάρχει θέμα προσωπικής προβολής. Δαπανούν πολλές ώρες από τον χρόνο τους και με τη βοήθεια των συνεργατών κι όλων των Ζαγορισίων **προσπαθούν**.

Είναι μεγάλη η ευθύνη να κρατήσουν ενωμένους όλους τους Ζαγορίσιους μ' ασβέστη τη φλόγα της αγάπης για τον τόπο τους. Να κρατήσουν δεμένους με τη ζωή και την παράδοσή τους όπου γης ξενιτεμένους μας ώστε να έχουν σκοπό της ζωής τους –σαν τον μακρινό εκείνο Οδυσσέα– να δουν –πριν κλείσουν τα μάτια τους– έστω και τον καπνό ν' ανεβαίνει από το μπουχαρί του σπιτιού τους. Τα έντυπά μας με διαφορετική κάπως θεματολογία αλλά με κοινό γνώμονα το Ζαγόρι και μόνο πρέπει να φθάσουν σε κάθε Ζαγορίσιο αλλά και φιλικό σπίτι. Δίπλα τους ο Σύνδεσμος Ζαγορισίων συμπληρώνει το τρίπτυχο, την τριπλή προσπάθεια για τον κοινό σκοπό.

Και τα τρία είναι δικά μας, του Ζαγοριού, αφορούν στον τόπο, την ιστορία, τον πολιτισμό. Συντηρούν τη φλόγα, προσπαθούν να βρουν λύσεις στα μύρια προβλήματα που μας απειλούν με τέλεια αλλοίωση, καθένα απ' τη σκοπιά του και με τον τρόπο του.

Ετσι πρέπει να τα δούμε κι να προβάλλουμε.

ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ Ανακοίνωση

Καλούνται:

α) Όσοι νέοι που κατάγονται από τη Βίτσα και έχουν πετύχει σε κατώτερες και ανώτερες σχολές, να προσκομίσουν μέχρι τέλους του έτους (31-12-07) στην Εκτελεστική Επιτροπή τα απαραίτητα δικαιολογητικά, για να λάβουν το φοιτητικό επίδομα.
β) Όσες νέες έχουν παντρευτεί στο τρέχον έτος, να προσκομίσουν στην Εκτελεστική Επιτροπή ληξιαρχική πράξη γάμου και τα λοιπά απαιτούμενα δικαιολογητικά για την κατανομή τους, μέχρι την 15 Νοεμβρίου 2007, για να λάβουν επίδομα γάμου.
Πληροφορίες: α) Αγγελος Πίκος τηλ. 26510-24206 β) Ευθύμιος Βασίλειος τηλ. 26510-46536 και γ) Κων/νος Χαρίσης τηλ. 26510-97946.
Η Εκτελεστική Επιτροπή

Είμαστε οι μαύροι λιγοστοί», δεν περισσεύει κανένας και δεν πρέπει τίποτε να μας χωρίσει και να μας διασπάσει.

Όσο για τα οικονομικά του συνδέσμου είναι πολύ περιορισμένα και βασίζονται στις συνδρομές των μελών του και τα χαμηλά διδάκτρα των χορευτών του.

Μ' αυτά καλύπτει τα τρέχοντα έξοδα της αιθούσης την αμοιβή του δασκάλου, τα ταξίδια, τις εκδόσεις και πάντα έχει την ανάγκη των αφανών και φανερών χορηγών που βοηθούν και στηρίζουν ανάλογα με τις δυνατότητές τους.

Αυτούς τους χορηγούς σας παρακαλώ πολύ να πολλαπλασιάσουμε, με την ικανοποίηση ότι κι η πιο μικρή μας βοήθεια, θα διευκολύνει μια μεγάλη προσπάθεια του συνδέσμου, να μας χαρίσει κι άλλου είδους εκδηλώσεις και να αναδείξει κι άλλες πτυχές του πολιτισμού μας.

Όσο για το χορευτικό που συγκεντρώνει πολλούς νέους Ζαγορίσιους και μη θα πρέπει να το αγκαλιάσουμε. Δεν είναι σωστό και πρέπει Ζαγορίσια παιδιά να στολίζουν άλλα χορευτικά σχήματα.

Επίσης επειδή οι στολές που έχει ο Σύνδεσμος δεν επαρκούν για να ντύσουν όλους τους χορευτές. Πρέπει να κάνουμε μερικές στολές, όπως και να παραγγείλουμε ειδικές θήκες μεταφοράς τους για να μην καταστρέφονται στα διάφορα ταξίδια. Η παράκληση για οικονομική ενίσχυση απευθύνεται πρώτα στις αρχές, Νομάρχη, δημάρχους, κληροδοτήματα αλλά και σε κάθε Ζαγορίσιο ξενιτεμένο και μη στους πολλούς και καλούς φίλους.

Θα ήθελα ακόμη να κάνω έκκληση σε όλους, αν έχουν κάποια κομμάτια της Ζαγορίσιας φορεσιάς ή άλλα λείψανα του Ζαγορίσιου πολιτισμού απ' αυτά που σώζονται ακόμη στις κασέλες και τις κρεβάτες (μαξιλάρια, κρεβατιόγυρους, κουρτινάκια, εφημερίδοθηκες, καλημέρες, κάδρα που σας περισσεύουν να τα εμπιστευτείτε στην ιματισθήκη του συνδέσμου στο ιδιόκτητο χώρο του για να πάρουν τη θέση που του ταιριάζει.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για την κατανόηση και τη βοήθεια και εύχομαι από καρδιάς σ' όλους «να βγούμε πέρα καλά» κι αυτό το χειμώνα.

ΣΤΙΧΟΠΛΟΚΙΕΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ

Πολύ συχνά φτάνουν στο περιοδικό μας από Ζαγορίσιους κάποιες ποιητικές προσπάθειες.

Όμορφη και συγκινητική είναι η διάθεση έκφρασης μέσω στίχων και την κατανοούμε. Διστάζουμε όμως να τιτλοφορήσουμε «ποίηση» πολλούς από αυτούς τους στίχους. Γι' αυτό, ας μας συγχωρεθεί ο χαρακτηρισμός «στιχοπλοκίες» που αποδίδει πιστεύουμε, καλύτερα αυτή τη διάθεση έκφρασης.

Το λέμε αυτό, γιατί κατά καιρούς δεχόμαστε από αναγνώστες αυτές τις παρατηρήσεις.

Και ίσως έχουν δίκιο, γιατί όπως λέει ο Ηπειρώτης ποιητής Γιώργος ΓΚοτζούλας:

«Οι στίχοι γράφονται με παραχή
δεν είναι παίξε-γέλασε η ψυχή.
Μια σκέψη για να πιάσεις ή μια λέξη
Μπορείς να καρτερείς όσο να
φέξει».

Σ' αυτό οφείλεται και η δυσκολία δημοσίευσης πολλών «ποιημάτων» συμπατριωτών μας με αποτέλεσμα να δεχόμαστε τα παράπονά τους.

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ποια καρδιά δεν έχει κλάψει

Ήρθε να μου φέρεις την ελπίδα
μ' ένα σου τραγούδι ερωτικό
ήσουν για με κρυφή ελπίδα
όνειρο της νιότης μου κρυφό.
Πίστεψα στο ψέμα της ματιάς σου
χάθηκα από τ' αγνό σου το φιλί
όμως ήταν άστατη η καρδιά σου
κι' έκλαψα πως κλάψανε πολλοί.

Ποια καρδιά δεν έχει κλάψει
για μια χαμένη αγάπη που δεν ξεχνιέται
ποια καρδιά πώχουν γελάσει δεν θέλει
να ξεχάσει να μην πονά.
Ποια καρδιά που αγαπά νύχτες
δεν καρδιοχτυπά.

Ποια καρδιά πώχουν γελάσει δεν θέλει να ξεχάσει,
που σβήνει τ' όνειρό της παντοτινά.

Λεπτοκαριά Ζαγορίου 20 Μαΐου 1941
(Το τραγουδούσε η δίδα Άννα Ρίγκα
στον πόλεμο του 1940)

Η Ξενιτιά

Πολύ βαριά είναι η ξενιτιά
άλλοι να μην την ζήσουν
αδερφια φίλοι και γνωστοί
έμενα να ρωτήσουν

Δεν είναι αυγή να σηκωθώ
και μέρα να μην κλάψω
και σαν θυμάμαι το χωριό
να μην αναστενάξω.
Στην ξενιτιά την άνοιξη
ο κούκος δεν το λέει
και η τρυγώνα δεν λαλεί
Αχ! μέσα η καρδιά μου κλαίει.

Σαν έρθει η μέρα Πασχαλιά
Καμπάνες δεν χτυπάνε
εδώ δεν ψήνουνε αρνιά
ούτε αυγά τσουγκράνε.

Είναι βαριά η ξενιτιά
μα πιο βαριά το βράδυ
λείπουν της μάνας τα φιλά
το πατρικό το χάδι.

Δημήτριος Αθ. Τσουμάνης
Bielefeld 19.04.01

Ο μπεκρής

Με το ποτήρι πλάι του, στη σκοτεινή ταβέρνα
χρόνια και χρόνια κάθεται παρέα με καημούς
κι αναπολεί νοσταλγικά κι όλο φωνάζει κέρνα
αυτούς που πίνουν δίπλα μου, κέρνα τους
ολουνούς.

Κι ο κάπελας γεμίζοντας και πάλι το ποτήρι
τον συμβουλεύει ήρεμα πάντα και φιλικά
μ' αυτός διαμαρτύρεται μη μου χαλάς χατίρι
και με συγκίνηση βαριά σε κλάματα ξεσπά.

Ανάθεμα τη μοίρα μου και τρισανάθεμά τη
που με κυνήγησε σκληρά από μικρό παιδί
δε μούδωσε παρηγοριά, δεν ένιωσα αγάπη
και τώρα φέρε γέροντα ακόμα μια μισή.

Τον πνίγει το παράπονο, χτυπά γοργά η καρδιά του
και ενώ κρατά στο χέρι του το κύπελλο γεμάτο
παέι καιρός που έφυγε από κοντά η χαρά του
κι έμεινε μόνος κι έρημος, μ' αυτό πανάθεμά το.

Στο τέλος πια σηκώνεται τρικλίζοντας να πάει
στο σπίτι του το φτωχικό χωρίς καμιά ελπίδα
κι ενώ θυμάται με σεβντά αυτή που αγαπούσε
του φάνηκε πως έλαμψε μπροστά του μια
ηλιαχτίδα.

Γιάννης Λέκκος (από Δίκωρφο)

Αναμνήσεις

Στην άκρη του χωριού, είσαι σπιτάκι
χρόνια τώρα έρημο και μοναχό.
Τα παράθυρα κλειστά, σβηστό το τζάκι,
πάντα σε σκέφτομαι και σ' αναπολώ...

Πόσο θάθελα μέσα σου να ζήσω
σπιτάκι μου απομακρυσμένο, σιωπηλό
τις παιδικές εκείνες συντροφίες να ξαναζήσω.
Της νιότης δύστυχα χρόνια πέρασα
χωρίς χαρές και ευτυχία έχω ζήσει.

Τώρα φτωχή καρδιά, πλέον είναι αργά
τ' άσπρα μου μαλλιά, τάχουν αντικαταστήσει.
Στην φεγγαρόλουστη αποψινή βραδιά
του χωριού παλαιό κόσμο ήρθε να θυμήσω.
Όμορφη νύχτα να σ' είχα αγκαλιά
και ποτές μα ποτές ναμη ξυπνήσω.
Χρόνια τώρα φύγαν από κοντά μας
λεβεντόκορμοι γέροι, οι τόσο σεβαστοί
τώρα τους βλέπουμε μον' στα όνειρά μας
του κομπολογιού δεν ακούγονται ρυθμοί.

Νιώθω ότι θ' ακουστούν οι συμβουλές των,
λίγα λόγια σοβαρά και μετρημένα,
ανέκδοτα και ιστορίες οι παλιές τους
χαρές και γλέντια περασμένα
σε κάθε γάμο και χαρά, σε κάθε πανηγύρι
στη μέση ζωσμένη την ποδιά
στο χέρι να κρατάνε λαγήνι.

Αθανάσιος Πάνος (από Λαϊστα)

Ακούω τα πεύκα

Ακούω τα πεύκα να βροντούν και τις οξιές να
τρίζουν.
Γλιστρούν, αντάρες σέρνονται του Οκτωβρί-
ου νύχτες
στης Πίνδου τις ασάλευτες, τις σκοτεινές
πλαγιές,
φοβέρες, στις περήφανες τις κορυφές γυρί-
ζουν.

Μα πάντα γάρφαρες κυλούν κι ανέσπερες
σπινθίζουν
ποτάμια που ξεχύνονται σε μυθικές στεριές
της Πίνδου οι κρυστάλλινες, οι αστείρευτες
πηγές.
Της κλεφτουριάς οι αντίλαλοι ακόμα λες βου-
ίζουν.

Μεσάνυχτα... στις λαγκαδιές, στης Πίνδου τα
κοτρόνια
ληστές και λάχνοι κένταυροι του σκοταδιού
φονιάδες
μες τα ρουμάνια σέρνοντας. ΜΑΝΑ... οι τρα-
νοί τσουλιάδες
και οι αμαζόνες του βουνού μ' οργή, με κατα-
φρόνια

στους αφρισμένους φάραγγες της Πίνδου
τους γκρεμίζουν...

Ακούω τα πεύκα να βροντούν και τις οξιές να
τρίζουν...

Α.Π. (από Λαϊστα)

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΑΕΡΟΠΡΟΣΚΟΠΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΤΥΜΦΗΣ

Οι Ανιχνευτές (πρόσκοποι ηλικίας 15-18 ετών) και οι ενήλικοι βαθμοφόροι των Αεροπροσκόπων από τον Δήμο Πεύκης Αττικής, πραγματοποίησαν την φετινή Καλοκαιρινή τους Μεγάλη Δράση Υπαίθρου στα Ιωάννινα και τα Ζαγοροχώρια.

Η περιπέτειά τους στα πανέμορφα Ζαγοροχώρια, ξεκίνησε από το Καπέσοβο, όπου με την ανατολή του ηλίου, διέσχισαν τημική χράδρα της Μεζαριάς και ξεκίνησαν την ανάβαση της περιφημής σκάλας του Βραδέτου. Αφού θαύμασαν το Φαράγγι του Βίκου από τη θέση Μπελόη, ξεκουράστηκαν στοξακουστό Βραδέτο και επέστρεψαν από την ίδια γραφική διαδρομή στο Καπέσοβο. Τελικός προορισμός τους ήταν το ωραίο Σκαμνέλι.



Κατά τη διαμονή τους εκεί, πραγματοποίησαν πρωτογενή έρευνα για την παραδοσιακή αρχιτεκτονική των Ζαγοροχωρίων. Τέτοιες έρευνες, επιλέγονται από τους ανιχνευτές με βάση τα ενδιαφέροντά τους, προκειμένου να αποκτήσουν μια βαθύτερη αντίληψη για την περιοχή που διάλεξαν να επισκεφτούν. Στα πλαίσιά της, παρακολούθησαν μια καταπληκτική ξενάγηση στο αρχοντικό του

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Τη Δευτέρα 19 Νοεμβρίου και ώρα 7.30 μ.μ. στην Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών θα μιλήσει ο Κριτικός Λογοτεχνίας **Αράγης Γεώργιος** με θέμα «**Γεώργιος Φραγκούλης, ένας άγνωστος ποιητής**». Ποιήματα θα απαγγείλει ο ηθοποιός **Γεώργιος Νάκος**.



από τον κ. Θεοδοσίου, ένα από τα παλιότερα του Σκαμνελίου. Ομοίως, ο κ. Καραδήμος τους καλωσόρισε στο σπίτι του, όπου γεύτηκαν επιπλέον τις διάσημες ζαγορίτικες πίτες στο δείπνο που τους προσέ-

μονοπάτι που οδηγεί στο καταπληκτικό δίτοξο ζαγορίτικο γεφύρι της περιοχής.

Λίγο πριν την αναχώρησή τους, το πρωί της 1ης Αυγούστου του 2007, οι ανιχνευτές και οι βαθμοφόροι της Πεύκης έζησαν μια πολύ σημαντική προσκοπική στιγμή στο Σκαμνέλι. 100 χρόνια μετά την 1η προσκοπική κατασκήνωση στο νησί Brownsea της Αγγλίας, ανανέωσαν την Προσκοπική τους Υπόσχεση, ταυτόχρονα με τα 28.000.000 Προσκόπων όλου του Κόσμου...

Πρέπει να σημειωθεί ότι η Κοινότητα των Ανιχνευτών των Αεροπροσκόπων της Πεύκης, έτυχε θερμότατης υποδοχής και φιλοξενίας από τους κατοίκους των χωριών Καπέσοβο, Βραδέτο και Σκαμνέλι. Η ίδια επιθυμεί να ευχαριστήσει τον πολιτιστικό σύλλογο για την άριστη συνεργασία, τον κ. Θεοδοσίου για την ξενάγηση και τις περιγραφές του, την οικογένεια του Αριστείδη Καραδήμου για το πεντανόστιμο γεύμα και τέλος, την κυρία Ουρανία Τσέπη, που διέθεσε φιλοκερδώς τον παραδοσιακό της ξενώνα «Το Ραδιό» για τη διαμονή τους στο Σκαμνέλι.

Ευχόμαστε το παράδειγμά τους ν' ακολουθήσουν και άλλοι πρόσκοποι.

Αλέξης Τζιάσιος
Προϊστάμενος Δήμου Τύμφης

Προεδρείο στο Σύλλογο Βραδέτου

ΤΟ ΝΕΟ διοικητικό του συμβούλιο ανέδειξε ο Πολιτιστικός Σύλλογος Βραδέτου. Πρόεδρος ορίστηκε ο Στέφανος Χρηστογούλας, αντιπρόεδρος ο Δημήτρης Μυριούνης, γραμματέας ο Σπύρος Τσουμάνης, ταμίας η Γαλάτεια Γκοδίμη και μέλη οι Λάμπρος Αναγνωστόπουλος, Μαρίνα Τσουμάνη και Δημήτρης Βασιλάς.

Αναπληρωματικό μέλος του διοικητικού συμβουλίου ορίστηκε η Αγγελική Καπρίτσιου. Στην εξελεγκτική επιτροπή εκλέχθηκαν: Ιωσήφ Μυριούνης, Συμεών Βασδέκης και Ιππολύτη Οικονόμου. Η θητεία του διοικητικού συμβουλίου είναι τριετής.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
ΤΑΣΟΥΛΑ - ΚΑΨΑΛΗ

Πρωθείται η μελέτη για Πάρκο Ιστορίας στο Καλπάκι

Την πορεία δημιουργίας του Ιστορικού Πάρκου, για τον Ελληνοϊταλικό Πόλεμο, στο Καλπάκι, συζήτησαν στο υπουργείο Εθνικής Άμυνας ο υφυπουργός κ. Κώστας Τασούλας και ο Δήμαρχος Καλπακίου κ. Κώστας Καψάλης. Το συμπέρασμα που προκύπτει, από σχετική ανακοίνωση του υφυπουργού είναι ότι η μελέτη προωθείται με συνδρομή και του Στρατού. Στη συνάντηση παραβρέθηκαν οι Διοικητής του Πολεμικού Μουσείου κ. Παπασπύρου, ο Διευθυντής Γ' Κλάδου του ΓΕΣ Στρατηγός Λυμπερής και ο δημοτικός σύμβουλος κ. Μάστορας. Ήδη Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού παρέδωσε στο δήμο και ο δημοτικός σύμβουλος κ. Μάστορας. Ήδη η Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού παρέδωσε στο δήμο Καλπακίου μια πλήρη τοπογράφηση της περιοχής όπου θα γίνει το Πάρκο Ιστορίας του Ελληνοϊταλικού Πολέμου και ο Δήμος έχει αναθέσει σε μελετητικό γραφείο την εκπόνηση της σχετικής μελέτης.

Με εντολή του κ. Κ. Τασούλα αποφασίστηκε να ορισθούν μηχανικοί του Στρατού που θα συνδράμουν τους μελετητές στην οριστικοποίηση του έργου τους. Η εκπονούμενη μελέτη προβλέπει αναβάθμιση του υπάρχοντος Μουσείου στο Καλπάκι, κατασκευή μνημείου πεσόντων, ανάδειξη του στρατηγείου Κατσιμήτρου κ.ά.

64 χρόνια από το ολοκαύτωμα των Λιγκιάδων



Διήμερο εκδηλώσεων μνήμης για το ολοκαύτωμα των Λιγκιάδων τον Οκτώβριο του 1943 πραγματοποιήσαν και φέτος η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, η ΤΕΔΚ Ν. Ιωαννίνων, ο Δήμος Περάματος, ο Οργανισμός Σηπλαιού και ο Π.Π.Κ. Λιγκιάδων.

Οι εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν το Σαββατοκύριακο (6-7 Οκτωβρίου) σύμφωνα με το ακόλουθο πρόγραμμα:

Σάββατο 6 Οκτώβρη 2007
18.00 Λαμπαδηδρομία (Από Ε.Ο. Ιωαννίνων-Τρικάλων προς Λιγκιάδες)
19.30 Εκδήλωση Μνήμης (Ανάγνωση ποιημάτων-Πολυφωνικό Συγκρότημα Καλπακίου)
Κυριακή 7 Οκτώβρη 2007
Λιγκιάδες
10.30 Επιμνημόσυνη δέηση στον Ιερό Ναό Αγ. Γεωργίου
10.50 Αφιξη στο χώρο του Ηρώου
11.20 Κεντρική ομιλία από τον Δήμαρχο Περάματος κ. Μ. Κασσή
11.45 Προσκλητήριο νεκρών
11.50 Κατάθεση στεφάνων
12.00 Δεξίωση

ΓΕΡΜΑΝΙΚΕΣ ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΕΙΣ

ΕΝΑ ΑΙΤΗΜΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΞΕΧΑΣΤΕΙ

Επανερχόμαστε άλλη μια φορά για το ζήτημα των Γερμανικών αποζημιώσεων-επανορθώσεων και του διπλού αναγκαστικού και κατοχικού δανείου.

Το διπλό αναγκαστικό κατοχικό δάνειο που υπογράφηκε στη Ρώμη το 1942 αξίας 13,50 δισ. δολάρια που προβλεπόταν να το επιστρέψει η Γερμανία στην Ελλάδα το 1945.

Πέρασαν 62 χρόνια από τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Η Ελλάδα είναι ίσως η μοναδική χώρα που δεν αποζημιώθηκε ακόμη και από τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Την ευθύνη την έχουν αποκλειστικά όλες οι μεταπολεμικές κυβερνήσεις της Ελλάδας που δεν αξιώθηκαν να ζητήσουν από τη Γερμανία να πληρώσει τα οφειλόμενα για τις καταστροφές που προξένησαν τα φασιστικά-κατοχικά στρατεύματα σε όλη την Ελλάδα.

Στην Ηπειρο οι φασιστικές ορδές προξένησαν ολοκαύτωμα, όπως: στο Κομμένο Άρτας, Λιγκιάδες, Μουσιωτίτσα, Κεφαλόβρυσο και άλλα χωριά του Πωγωνίου, τα Ζαγοροχώρια, Λάκκα Αώου, χωριά του Μετσόβου και Παραμυθιάς.

Η περιοχή της Ηπείρου ερημώθηκε μετά τις υλικές και ανθρώπινες καταστροφές που προξένησαν οι Γερμανικές-φασιστικές ορδές.

Πιστεύουμε ότι είναι και Εθνικό ζήτημα και αν αρνηθεί η Γερμανία να καταφύγει η Ελλάδα στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Τα παραρτήματα της Π.Ε.Α.Ε.Α. και της Π.Ε.Ε.Π.Π. ζητούν απ' την Ελληνική κυβέρνηση, καθώς και τα άλλα κόμματα της βουλής να ζητήσουν εδώ και τώρα από τη Γερμανία να πληρώσει γιατί έχει ηθικό χρέος.

Για την Π.Ε.Α.Ε.Α. και Π.Ε.Ε.Π.Π.

ΤΑ Δ.Σ.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΘΕΝΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΑΠΟΦ. ΠΡ. ΑΘΗΝΩΝ 1472/76

Γ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΙΛΛΗΣ

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Βασιλική Μιχ. Βανδέρα

Ετών 95 Αρίστη



«Τον αγώνα τον καλόν ηγώμισαι...»

Όλη η ζωή μας είναι ένας αγώνας. Αγώνας για την ύπαρξή μας, την ανάπτυξή μας, την τελειώσή μας και την απόδοσή μας σε έργο και προσφορά.

Το έργο αυτό θα συνεκτιμήσει ο Επουράνιος Θεός Κριτής, για ν' αποδώσει τα εύσημα στην ψυχή σου και να την αναπαύσει «εν σκηναίς δικαίων».

Εμείς, θα τα προσμετρήσουμε με τ' ανθρώπινα κριτήρια. Θα ανατρέξουμε τη διαδρομή της ζωής σου, που άγγιξε τον αιώνα του Χρόνου, και που στα στερνά σου πρόσφερε το πικρό ποτήρι του πόνου και της αγωνίας, έτσι για να ολοκληρωθεί ο κύκλος της ύπαρξής σου με πείσμα, με πάλεμα, μέχρι την τελευταία στιγμή της αντοχής σου.

Αναμφίβολα μέσα στη ζωή συνυπάρχουν τα πάντα, σε μια ομαλή ή αντιθετική σχέση μεταξύ τους. Χέρι-χέρι η χαρά με τη λύπη, η ευεξία με τον πόνο, η αγάπη με το μίσος. Μέσα σ' αυτό το αντιθετικό συνονθύλευμα σμιλεύεται η ψυχή μας και διαμορφώνεται η προσωπικότητά μας. Πολλά τα μονοπάτια στη διαδρομή της ζωής μας. Κάποιο απ' αυτά επιλέγουμε και ακολουθούμε: βατό ή ακοιτοράχαλο, φωτεινό ή συννεφιασμένο, λείο ή αγκαθωτό.

Στη σελίδα της προσωπικής σου ζωής έχει μπει «τελεία και παύλα». Σ' αυτή τη σελίδα ανατρέχω κι' αναθυμάμαι. Κι έχω έντονες ακόμα βιωματικές αναθυμήσεις, όντας πιστοίκοος τότε του Δημοτικού Σχολείου. Πρώτη μιας αδελφικής πατρογονικής πεντάδας, ήσουν οδηγήτρα και παιδαγωγός στις παιδικές μας ανησυχίες. Γρήγορα όμως μπηκές στους χώρους της ευθύνης και προσωπικής δημιουργίας, διαμορφώνοντας τον προσωπικό σου πια προσανατολισμό στο σταυροδρόμι που μας προσφέρει η ζωή ή σ' αυτό που ανθρώπινα λέμε «τύχη».

Όπως ο αθλητής ασκείται και αποδίδει στον αγωνιστικό στίβο, έτσι κι εσύ γιγαντώθηκες στον καινούριο σου αυτό χώρο, μέρα τη μέρα, χρονιά τη χρονιά. Αμόνι σιδερά η καθημερινότητά σου. Σμίλεψες σ' αυτό σώμα και πνεύμα, επιτήδευση κι αντοχή και φιλοσοφική σκέψη για τη ζωή και τον περίγυρο της επίγειας παρουσίας. Επαινετά τα δημιουργήματά σου και πολύτιμη η προσφορά σου.

Πλούτισες το οικογενειακό σου περιβάλλον με δικές σου φύτες ζωής, που με τα παρακλάδια τους δημιούργησαν μια ευάριθμη ανθρώπινη κοινωνία με παιδιά, αγγόνια, δισέγγονα, μια αλυσίδα που θα αναπλάθεται και θα διαιωνίζει τη ζωή, στηριγμένη πάνω στο δικό σου ρίζωμα. Κι ακόμα ζύμωσες με το δικό σου πείσμα και τη συνειδητή αντοχή το χρώμα της γης, τον κάματο της καθημερινότητας, το στόλισμα της οικογενειακής Εστίας και και πάν' απ' όλα τη ζεστή παρουσία σου στο οικείο και παράπλευρο ανθρώπινο περιβάλλον.

Τούτη τη στιγμή που γράφω, η σκέψη μου σε φέρνει ολοζώντανη κοντά μου. Για όλα αυτά που ήσουν, για ό,τι δημιούργησες και προσέφερες με την παρουσία σου πάνω στον πλανήτη γη και την προσωρινή ύπαρξή μας σ' αυτήν, **ταπεινά Σου προσφέρω τον κότινο της προσωπικής σου αξίας στη ζωή.**

Έντονα καταχωρημένη στη μνήμη μας, θα σε ανακαλούμε στην επιφάνειά της για να σε νοιώθουμε δίπλα μας και στις σκοτεινές νύχτες θα ψάχνουμε στον έναστρο ουρανό ν' ανακαλύψουμε το αμυδρό φωτάκι της δικής σου ουράνιας λάμψης.

Ας είναι μακάρια η παρουσία της ψυχής σου στα ουράνια δώματα της αιωνιότητας.

Στ. Συκιώτης

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Χαρίκλεια Γ. Τσεκούρα

(1929-2007)



Πέθανε και κηδεύτηκε πάνδημα την 6ην Οκτωβρίου 2007 στον Ιερό Ναό Περιβλέπτου Ιωαννίνων, η Χαρίκλεια σύζυγος Γεωργίου Τσεκούρα, από Φραγκάδες Ζαγορίου, το γένος Γκαβανοπούλου.

Η Χαρίκλεια, παντρεύτηκε το 1954, στις Φραγκάδες τον εκλεκτό της καρδιάς της Γιώργο. Απέκτησαν δύο αγόρια, τον Δημήτρη και τον Παύλο. Υπήρξαν από τα αγαπημένα, νοικοκυρεμένα παλαιά ζευγάρια που σκοπό είχαν την

δημιουργία, το νοικοκυριό και την προκοπή των παιδιών τους. Η εκλιπούσα υπήρξε άριστη, σύζυγος-νοικοκυρά μάνα και γιαγιά αγαπητή σε όλους, αγνή Ζαγορίσια. Μεγάλωσε τα παιδιά της μεταδίδοντας σ' αυτά τις ελληνοχριστιανικές παραδόσεις και αξιώθηκε να τα καμαρώσει επιστήμονες (Μηχανικός-Εκπαιδευτικός). Είχε την χαρά να δει τον Δημήτρη να δημιουργεί οικογένεια με την Μαρίνα Τζίρκα, και να της χαρίζουν τα δυο εγγονάκια της Χαρίκλεια και Γιώργο φοιτητές σήμερα στο Πολυτεχνείο. Ο Παύλος αφοσιωμένος δίπλα της μέχρι και την τελευταία πνοή της (άγαμος). Ο σύζυγός της και αδελφός μου Γιώργος της προσέφερε τα πάντα στην πενηντακονταετή και πλέον αρμονική συζυγική ζωή τους.

Αιωνία της η μνήμη και ας είναι ελαφρύ το χώμα της Περιβλέπτου που την σκέπασε.

Θερμά συλλυπητήρια στον αδελφό μου και στα ανήψια μου κι εγγόνια, να ζήσουν, να έχουν την ευχή της και να την θυμούνται και λίγα αγριολούλουδα από τις Φραγκάδες να της πάνε στο μνήμα της.

Γιάννης

Χρήστος Τσώλης

ΚΑΒΑΛΛΑΡΙ. Πέθανε και κηδεύτηκε στο Κατωμέρι-Μεγανησίου Λευκάδας στις 28-9-07 ο συγχωριανός μας **Χρήστος Τσώλης**, σε ηλικία 52 ετών, αφού έδωσε μισό χρόνο μάχη με την επάρατη νόσο, στο νοσοκομείο των Ιωαννίνων. Στα 32 χρόνια που έζησε στο νησί, στο νοσοκομείο των Ιωαννίνων. Στα 32 χρόνια που έζησε στο νησί, αγαπήθηκε τόσο πολύ, που στην κηδεία του με εξέπληξαν τα λόγια πολλών γυναικών. Το δεύτερο χωριό του τον θρήνησε με οδύνη. Άφησε όμως τρία παιδιά αξιόλογα για την κοινωνία, αλλά και τη γυναίκα του που τον υπεραγαπούσε. Ας είναι ελαφρύ το χώμα που σκέπασε ένα πραγματικό παληκάρι και ο Θεός να αναπαύσει την ψυχή του. Αιωνία η μνήμη του.

Ευφροσύνη Καρπούζη

Μια αγαπητή νοικοκυρά αξία σύζυγος και μητέρα η Ευφροσύνη Καρπούζη έφυγε για το αιώνιο χωρίς γυρισμό ταξίδι την 21 Σεπτεμβρίου 2007, στην ηλικία των 77 χρόνων, στο Βίκο Κεντρικού Ζαγορίου που διέμενε με την οικογένειά της.

Βαρύς ο πόνος για τον άνδρα της Κώστα καθώς επίσης για τα παιδιά της Παύλο, Σωτήρη και για τις οικογένειές τους.

Ήταν ένας άνθρωπος εργατικός, χαμηλών τόνων που όλη της τη ζωή εργάστηκε στις ποικίλες δουλειές του χωριού να μεγαλώσει αξία τα δυο της παιδιά επιτυχημένους τεχνίτες και έμπορος ο Παύλος, ιδιοκτήτης Ξενοδοχείου στο Βίκο (Βιτσικό) ο Σωτήρης που ζει εκεί με την οικογένειά του.

Πλήθος κόσμου από τη γύρω περιοχή ακολούθησε την εκφορά.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τη σκέπασε.

Καλό σου ταξίδι φρόσω.

Ουρανία Τσίτου - Σκαρβέλη

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

Γάμοι

— Ο Κώστας Τράκης και η **Δήμητρα Παπαθασιλίου** παντρεύτηκαν στην Μητρόπολη Ιωαννίνων. Στους νεόνυμφους και τους φίλους γονείς Παύλο και Βιργινία θερμές ευχές.

— Ο **Θωμάς Μαγγίδης** και η **Ελευθερία Γρηγορίου** παντρεύτηκαν στο Αρχιμανδρείο. Στους νεόνυμφους και τους φίλους γονείς να ζήσουν ευτυχισμένοι και στη γιαγιά Νίκη γρήγορα με δισέγγονα.

— Ο αγαπητός μας **Μάκης Κίτσιος** και η **Ντιάννα** παντρεύτηκαν στο Αρχιμανδρείο.

Όλες μου οι ευχές στο νιόπαντρο ζευγάρι, στον Ηλία και τους παππούδες Φιλομήλα και Βαγγέλη.

Γεννήσεις

— Η **Αγλαΐτσα Τέφα** και ο σύζυγός της **Παναγιώτης Λαός** απέκτησαν το πρώτο τους κοριτσάκι.

Στο ζευγάρι και τους ευτυχείς γονείς Σία και Χρήστο και στους παππούδες Άλκη και Αγλαΐα Στάρα εύχομαι να τους ζήσει.

— Θερμά συγχαρητήρια στην **Αννούλα Γιάννη Φωτιάδη** και στον σύζυγό της **Δημήτρη Καψάσκη** για τη γέννηση του πρώτου τους παιδιού.

Στη γιαγιά Χριστίνα εύχομαι να καμαρώσει όπως θέλει το νεογέννητο εγγονό.

Ε. Δούβλη

Ευχές και από το «Ζ» μας

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

Γάμοι

— Ο γιατρός **Σπύρος** του Νίκου **Ζαφειρή** και της Φρόσως Λάμπρου που είχε κάνει αγροτικός γιατρός στο Αγροτικό Ιατρείο των Άνω Ραβενίων παντρεύτηκε το Σάββατο 22-9-2007 στην Ιερά Μητρόπολη Ιωαννίνων την εκλεκτή της καρδιάς του (Περίστερα) **Τέλια Καρτζέτζου** του Κων/νου και της Άννας από την Κοζάνη.

Ασφυκτικά γεμάτη η εκκλησία... Δεκάδες φίλοι και συγγενείς έδωσαν το δικό τους παρόν στο χαρόμενο γεγονός. Γιατροί, εκπαιδευτικοί, δημόσιοι υπάλληλοι σε επίπεδο Περιφέρειας, Νομαρχίας... Εντυπωσιακός γάμος... Πολλοί ιερωμένοι τέλεσαν το Μυστήριο του γάμου.

Με την άδεια και παρουσία του δικού μας Μητροπολίτη Ιωαννίνων κ.κ. **Θεόκλητου Σετάκη**, ο κ.κ. **Καλλίνικος** Μητροπολίτης Πυλούς του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας που μας ήρθε από την Αίγυπτο, άρχισε την τελετή δίνοντας την πομπητική ράβδο σε έναν ιερωμένο. Στη συνέχεια άλλαξε τα στέφανα ο θεός του γαμπρού κ.κ. **Χρυσόστομος** Μητροπολίτης Περιστερίου, κάνοντας την ίδια κίνηση.

Κουμπάρος ο παιδικός φίλος του γαμπρού που ήρθε από τις Βρυξέλλες, ο **Αλέξανδρος** του αείμνηστου Κων/νου **Καίλη** και της Νεγαδιώτισσας Μαριγούλας Σαχίνη.

Η δεξίωση και το γαμήλιο γλέντι συνεχίστηκαν μέχρι τις πρωινές ώρες της Κυριακής στο Ξενοδοχείο Du Lac. Να ζήσουν ευτυχισμένοι, υγιείς, χαρούμενοι και καλούς απογόνους...

Νέοι επιστήμονες

— Η **Χαρά** του Σπύρου **Μπίττα** και της Κατίνας Θεοδωρίδη (δισέγγονή της Χαρίκλειας **Τσίκα**) πήρε το πτυχίο της από τη Σχολή Καλών Τεχνών. Θερμά συγχαρητήρια. Καλή Σταδιοδρομία.

Θάνατοι

— 14 Σεπτεμβρίου του 2007, του Σταυρού, η συμπαθέστατη καλονοικοκυρά 73χρονη άξια μάνα και γιαγιά **Νίνα** ενταφιάστηκε κοντά στον αείμνηστο σύζυγό της Γιάννη Γρ. **Κάπη**. Ας είναι ανάλαφρο το γιαννιώτικο χώμα της Περιβλέπτου που τη σκέπασε για πάντα. Ο Θεός ας απαλύνει τον πόνο των παιδιών της Άκη και της καλής φίλης Νέλλης. Νάχουν την ευχή της και να ζήσουν οι οικογένειές τους. Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς.

— Η καλωσσύνη αρχοντονοικοκυρά **Φερενίκη**, το τέταρτο από τα πέντε παιδιά των αειμνήστων Γιάννη **Μηλίου** και Ουρανίας Β. Γκερλέ που είχε γεννηθεί το 1920, απεβίωσε στο Λαγονήσι, όπου έμενε τα τελευταία χρόνια. Ανάλαφρο το χώμα της Αττικής γης που την σκέπασε παντοτινά στις 8 του Οκτώβρη του 2007.

Θερμά συλλυπητήρια στον αδελφό της Τάκη, τ' ανήψια και όλους τους συγγενείς.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίττα

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΡΙΣΤΗ

Συγχαρητήρια

— Στον αγαπητό μας εγγονό **Νικόλαο Μπέλλο** του Μιχαήλ που έλαβε το πτυχίο των Οικονομικών από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

Νίκος - Αφροδίτη

— Στην κόρη μας και στην εγγονή μας **Θάλεια Α. Βέλλου** που πέρασε στη Γυμναστική Ακαδημία Αθηνών τα θερμά συγχαρητήριά μας.

Λάκης - Γλυκερία - Θάλεια

Θάνατοι

— Λίγο πριν συναντήσει το νήμα του αιώνα ζωής, η **Βασιλική Μιχ. Βανδέρα**, σφάλισε τα μάτια της το πρωί της 6/10/07, αφού με εγκαρτέρηση και πεποίθηση στον εαυτό της διήνυσε το μαραθώνιο ζωής, των 95 χρόνων.

Ο δύσκολος αγώνας της καρδιάς της και τα επώδυνα σωματικά άλγη την κατέβαλαν και την παρέδωσαν στον αδυδώπητο θάνατο.

Η κηδεία της πάνδημος έγινε την Κυριακή 7/10/07 στην Κεντρική Εκκλησία Αρίστης με την παρουσία πλήθους απογόνων της και των κατοίκων του χωριού και περιχώρων.

Η έντιμη και καλοσυνάτη προσωπικότητά της, σίγουρα θα παραμείνει στη μνήμη όσων την γνώρισαν, εσαεί. Εύχομαι ο Θεός να αναπαύσει την ψυχή της.

Σταύρος Σικιώτης

Βαπτίσεις

— Την Κυριακή 30/9/07 έγινε στην Κεντρική Εκκλησία Αρίστης η βάπτισμα της δευτερότοκης κόρης του ζεύγους **Ηλία και Ευγενίας Γιώργη**.

Τη νεοφώτιστη αναδέξατο εκ της κολυμβήθρας ο νονός της **Σταύρος Σικιώτης**, που της χάρισε το όνομα **Αλεξάνδρα**. Έτσι η οικογένεια έχει τώρα δυο Αλεξάνδρες: τη γιαγιά και εγγονή.

Εύχομαι στη νεοφώτιστη υγεία και λαμπερή πορεία στο μεγάλο δρόμο της ζωής της, στον δε νονό της να του χάρισει ο θεός ζωή μακροήμερευση για να ευτυχίσει να τη στεφανώσει όταν ώριμη πια θα συναπαντήσει τον εκλεκτό της καρδιάς της και σύντροφο της ζωής της. Στους γονείς της και τον παππού και τη γιαγιά να την καμαρώνουν γερή και χαρούμενη.

Βούλα Κοντόκαλη

Συγχαρητήρια

— Η οικογένεια **Φωτίου Παν. Ιανδέρα** (Πρεβεζα) συγχαίρει

την αγαπητή τους ανεψιά **Χρυσάνθη Απ. Βανδέρα** για την επιτυχία της στις φετινές Πανελληνίες Εξετάσεις και την είσοδό της στο Πανεπιστήμιο Πάτρας, Τμήμα Ηλεκτρολόγων, Μηχανικών και Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.

Της εύχεται πρόοδο και επιτυχία στη σπουδή της για την απόκτηση του πτυχίου της.

Σταύρος Σικιώτης

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Γεννήσεις

— Η **Ιωάννα Μενελάου Ζώτου** και ο **Γιώργος Ρέντζιος** απέκτησαν ένα χαριτωμένο αγοράκι.

Στους γονείς και τους παππούδες Ιουλία, Σταυρούλα, Παναγιώτη Ρέτζιου τις πιο θερμές ευχές.

Ελένη Δούβλη

Συγχαρητήρια

— Στον αγαπημένο μας ανηψιό **Δημήτρη Χάρη Μπονόδα**, που πέρασε στη σχολή Πληροφορικής και Τεχνολογίας Υπολογιστών Καστοριάς, θερμά συγχαρητήρια και καλή φοίτηση.

Με πολλή αγάπη Οικογένεια Σπυριδούλα Κομπάρου και Παππά Ελευθερία

— Συγχαρητήρια στον **Θεόδωρο Γκίτσα** που πέτυχε στη Σχολή Αστυφυλάκων. Θερμά συγχαρητήρια.

M.K.

Συγχαρητήρια και από «Το Ζαγόρι μας»

ΒΙΤΣΑ

Συγχαρητήρια

— Θερμά συγχαρητήρια στους ανηψιούς μας **Κων/νο Βλαχόπουλο** του Βασίλη και της Αγνής που πέρασε στο Τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου (Μυτιλήνη) και στον **Ναπολέοντα Βασδέκη** γιο του Γιάννη που πέρασε στο ΤΕΙ Λογιστικής Πρέβεζας.

Οι θείοι

Ηλέκτρα και Λάμπρος Μπιτσαβάς

ΝΕΟΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΟΣ ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Εκφράζουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια στον γιατρό γαστρεντερολόγο **ΔΗΜΗΤΡΙΟ Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**, γιο του φίλου και παλιού συνεργάτη μας Κώστα Χριστοδούλου από το Πάπιγκο, για την επάξια εκλογή του στη θέση του Επίκουρου Καθηγητή της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Μαζί με τα συγχαρητήρια και οι ευχές μας για ακόμη πιο ψηλά.

«Το Ζαγόρι μας»

Συγχαρητήρια

— Στην αγαπητή του **Τούλα Ποάλα** για την επιτυχία του γιου της **Δημήτρη** στην Σχολή Ηλεκτρονικών και Μηχανικών Υπολογιστών του Πολυτεχνείου Ρόδου θερμά συγχαρητήρια.

Ελένη Δούβλη

Νέοι επιστήμονες

— Στον αγαπημένο μας ανηψιό **Σωτήρη Πανταζή**, γιο του Κώστα και της Κικής Πανταζή και εγγονό του Νίκου και της Μαρίνας Τζόκα, θερμά συγχαρητήρια που πήρε το πτυχίο του Οικονομικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Ευχόμαστε επίσης καλή σταδιοδρομία.

Οικογένεια Δημητρίου Τόμου
— Θερμά συγχαρητήρια στον εγγονό μας **Σωτήρη Πανταζή** γιο του Κώστα και της Κικής Πανταζή που πήρε το πτυχίο του Οικονομικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Του ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία και οι γονείς του να τον καμαρώσουν όπως επιθυμούν.

Οι παππούδες

Νίκος και Ευλαλία Τζόκα
— Στον χωριανό μας **Σωτήρη Πανταζή**, γιο του Κώστα και της Κικής Πανταζή που πήρε το πτυχίο του Οικονομικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων θερμά συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία.

Στους γονείς του και τους παππούδες του να τον καμαρώσουν όπως επιθυμούν.

Οικογένεια Ευθυμίου Ιωάννη

ΗΛΙΟΧΩΡΙ

Νέοι επιστήμονες

— Η **Ροδούλα** του Νίκου **Παπανικολάου** και της Βούλας Μπέλλου πέρασε στη Θεολογία Θεσσαλονίκης. Θερμά συγχαρητήρια και καλή φοίτηση.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

Ευχαριστήριο

— Ευχαριστούμε όλους εκείνους που μας συμπαραστάθηκαν τόσο κατά την ασθένειαν όσον και εις τον πένθος μας διά την απώλεια του αγαπημένου μας αδελφού Κωνσταντίνου Βογά.

Βασίλειος και Ελένη

Δασκαλοπούλου

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

Συγχαρητήρια

— Η **Λυδία** Ιωάννη **Στουπή** αποπεράτωσε επιτυχώς τις σπουδές της παίρνοντας το πτυχίο Ισπανικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Θερμά συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία.

Οικογένεια Β. Τζιόβα

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

Συγχαρητήρια

— Στην **Κλειώ Τσουμάνη** που πήρε το πτυχίο της Ιατρικής θερμά συγχαρητήρια.

Στους γονείς της, τους συμπεθέρους Κώστα και Φρόσω να την καμαρώνουν και σ' ανώτερα.

Ελ. Δούβλη

— Ο Λέκτορας στο Οικονομικό γιος του Φάνη Γκωλέση παντρεύτηκε την καλή του Κίτσιου δικηγόρο στα Σύβοτα.

Στο εκλεκτό ζευγάρι και τη μητέρα του φίλη Πόπη ευχόμαστε να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Ε. Δούβλη

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Βαπτίσεις

— Στις 15 Αυγούστου στα Γιάννινα στον Ιερό Ναό Αγίων Αναργύρων του Κάστρου, έγινε η βάπτισμα της κορούλας του ζεύγους **Νικολάου Γρηγ. Λαδιά** και της **Βασιλικής Κίτσιου** και το όνομα αυτής Μαρία-Ιουστίνη. Ανάδοχος ο Βασίλειος Χαρίσης.

Να τους ζήσει η νεοφώτιστη και νυφούλα να τη χαρούνε.

— Στις 14 Οκτωβρίου στον ιερό ναό Αγίου Αθανασίου Μονοδενδρίου το ζεύγος **Ναπολέοντα Ι. Λαδιά** και **Βασιλικής Αθανασοπούλου** βάπτισαν το αγοράκι τους. Το όνομα αυτού **Ιωάννης**. Ευχόμαστε στους ευτυχείς γονείς να τους ζήσει και καλός Χριστιανός.

Το «Ζ» μας

Γεννήσεις

— Το ζεύγος **Κωνσταντίνου Γκοτζαριδη** και **Ξανθίππης Ρίζου** απέκτησαν το πρώτο τους παιδί μια χαριτωμένη κορούλα. Ευχόμαστε να τους ζήσει και να είναι τυχερή.

Θερμές ευχές και στους παππούδες να τη χαίρονται.

Σ.Θ.

Συγχαρητήρια

— Την ανεψιά μας **Γεωργία Μάνθου Θεμελή** που αρίστευσε στον Β' κύκλο Κομμωτικής και μπορεί να διδάξει στις αντίστοιχες σχολές, καθώς και την μαμά της την εκλεκτή **Αλέκα** θερμά συγχαίρω.

Ελ. Δούβλη

Συγχαρητήρια

— Για την εξαιρετική επιτυχία του αγαπημένου μας **Σάββα Τσίγα** στην Ιατρική Σχολή Ιωαννίνων, ευχόμαστε ολόψυχα καλή σταδιοδρομία, υπομονή και επιμο-

νή σε κάθε του προσπάθεια και πάντα επιτυχίες.

Οικογένεια Ιωάννη Ρίζου

ΝΕΓΑΔΕΣ

Γεννήσεις

— Η **Ματίνα Καπλάνη** και ο **Νίκος Περούλης** έγιναν γονείς πρωτότοκου υγιέστατου χαριτωμένου κοριτσιού στις 5 Σεπτεμβρίου του 2007 στα Γιάννινα. Να τους ζήσει και να αποκτήσουν και άλλα παιδάκια.

ΠΑΠΙΓΚΟ

Θερμά συγχαρητήρια

— Θερμά συγχαρητήρια στην **Δήμητρα Μήτση**, σύζυγο του Γιώργου Ιωαννίδη που ορκίστηκε 1-9-2007 **Κοινοτική γραμματέας Παπίγκου**. Γερή και δυνατή νάναι και να συνεχίσει επάξια στη θέση του αείμνηστου πεθερού της, τέως κοινοτικού γραμματέα Λευτέρη Ιωαννίδη.

— Επίσης θερμά συγχαρητήρια στην **Ανδρομάχη Τσουμάνη** που στις 12 του Σεπτεμβρίου του 2007 μονιμοποιήθηκε στο Κ.Ε.Π. της Κοινότητας Παπίγκου. Ό,τι επιθυμεί μπροστά της να το βρει. Καλή συνεργασία...

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

Θάνατοι

— Η καλωσυνάτη **Μαρία Αριστ. Ζηκοπούλου** που είχε γεννηθεί πριν από 94 χρόνια στο Πάπιγκο, **χήρα Θεοδ. Ιωαννίδη**, αναπαύεται για πάντα στον Άγιο Νικόλαο Κοπάνων Ιωαννίνων από τις 5 Σεπτεμβρίου 2007.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

— Πέθανε και κηδεύτηκε το Σάββατο 20 Οκτωβρίου ο γνωστός επιχειρηματίας και φίλος Μηνά χρηματικά ποσά: **Χρήστος Τσίλης**. Στη σύζυγο, τα παιδιά, τ' αδελφία του κι όλους τους συγγενείς του θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Αρραβώνες

— Η γιατρός **Κων/να** του Γιάννη **Ντέτσικα** και της Σωτηρίας **Ελ. Γιαννακού** που κάνει την ειδικότητα της **Μικροβιολόγου** στο τητα της **Μικροβιολογίας** με τον **ΚΑΤ**, αρραβωνιάστηκε με τον εκλεκτό της γιατρό **Ρίζο** από το Κιλκίς, ο οποίος κάνει την ειδικότητα του **αναισθησιολόγου** στο τητα του **αναισθησιολόγου** στην Αθήνα. Συγχαρητήρια και καλά στέφανα.

Γάμοι

— Παντρεύτηκαν το Σάββατο 25 Αυγούστου 2007 στις 7 μ.μ. στο Αρχιμανδρείο Ιωαννίνων ο **Παντελής** του **Αλέξη Τσουμάνη** και της **Όλγας Ντέτσικα** και η εκλεκτή της καρδιάς του **Χρυσούλα Τσέφου**.

— Ο **Δημήτρης** του αείμνηστου Χριστόφορου **Τάγκα** και της Ερασμίας Καραγιάννη παντρεύτηκε την εκλεκτή της καρδιάς του **Βασιλική Κύρκου** το Σάββατο 1 Σεπτεμβρίου στις 5 η ώρα στον Άγιο Νικόλαο Τσεπελόβου.

— Ο **Αχιλλέας** του Ελευθερίου **Ντέτσικα** και της **Όλγας Καψάλη** παντρεύτηκε στις 29/9/2007 στην Ηγουμενίτσα την εκλεκτή της καρδιάς του **Κατεΐνα**.

Να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Βαπτίσεις

— Η **Ζωή Πασκώνη** του Αθανασίου και της Γεωργίας και ο **Κώστας** του Δημητρίου **Δούβαλη** και της Ευδοξίας Καρβούνη βάπτισαν το Σεπτέμβριο στην Έδεσσα το δεύτερο παιδάκι τους και την είπαν Γεωργία. Να τους ζήσει και στα στεφάνια της να χαρούν.

Συγχαρητήρια

— Διεξήχθη στα Γιάννινα το Σάββατο 6-10-2007 ο 5ος όμιλος του περιφερειακού πρωταθλήματος άρσης βαρών, νέων ανδρών, γυναικών και νέων γυναικών, καθώς και οι προκριματικοί αγώνες.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ

— Στη μνήμη **Νίνας Παπανικολάου-Πεπόνη** κατέθεσαν στον Ιερό Ναό «Γέννηση Θεοτόκου» Αγίου Μηνά χρηματικά ποσά:

— Ο αδελφός της **Παναγιώτης Παπανικολάου** 200Ε.

— Ο εξάδελφός της **Νικόλαος Παπανικολάου** του Αθανασίου 100Ε.

Η Εκκλ. Επιτροπή Αγίου Μηνά εκφράζει θερμές ευχαριστίες και εύχεται αιωνία της η μνήμη.

ΑΡΙΣΤΗ

— Στη μνήμη **Βασιλικής Μιχ. Βανδέρα**, κατά την κηδεία της στις 7/10/07 προσέφεραν στην κεντρική εκκλησία Αρίστης οι οικογένειες:

— **Σταύρος Σικιώτης** Ε100
— **Ευθυμίου Σικιώτης** Ε100
— **Αριστείδης Σικιώτης** Ε100
— **Αρη & Ουρανίας Μιχαήλ** Ε100

νες ανδρών και γυναικών. Στη βαθμολογία όλων των κατηγοριών ο Σπάρτακος κατέλαβε την πρώτη θέση. Στα 77 κιλά νέων ανδρών ο **Φιλάρετος** του Γιώργου Γιαννακού και της Δήμητρας Ιορδανίδου πήρε το ΧΡΥΣΟ. Θερμά συγχαρητήρια. Να τον δούμε και στους Ολυμπιακούς του Πεκίνο.

Θάνατοι

— Ο συμπαθέστατος καλονοικοκύρης **Σωκράτης**, το μικρότερο από τα πέντε παιδιά του Θεόδωρου Αθ. **Τσουμάνη** και της Πολυξένης Μιχ. **Τσουμάνη** που είχε γεννηθεί στο Τσεπέλοβο στις 20 Απρίλη 1921 ξεκουράζεται για πάντα στην Περίβλεπτο Ιωαννίνων από τις 12-9-07.

Συλλυπητήρια

— Η καλότατη σύζυγος, μητέρα, γιαγιά 83χρονη **Δροσούλα Γ. Κολιού**, το γένος Ζήγου, αναπαύτηκε για πάντα τον Αύγουστο 2007 στο Καρβουνάρι Θεσπρωτίας. Νάχει την ευχή της ο γιος της Σπύρος Κολιός. Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς της.

— Η καλονοικοκυρά 83χρονη **Καλλιόπη**, σύζυγος **Μιχάλη Πανούση** απεβίωσε στα Γιάννινα. Ανάλαφρο το χώμα της λίπτας Ιωαννίνων που τη σκέπασε για πάντα στις 9 Οκτώβρη του 2007. Νάχουν την ευχή της τα παιδιά της Θανάσης Πανούσης και Ελένη Δέμκα.

Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς της.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

— **Ιωάννας Γέπη** Ε50
— **Γεωργίου και Βασιλείου Μπούρη** Ε50
— **Σοφίας Απ. Βανδέρα** Ε50
— **Δημητρίου Βανδέρα** και **Δέσποινας Οικονόμου** Ε50
— **Αριστείδη Μιχαήλ** Ε30
— **Ιωάννου Κλομπα** Ε20
— **Βασιλείου Ντινούλη** Ε20
— **Παύλου Γέπη** Ε20
— **Απόλλωνα και Λόλας Αγιόθασιλιώτη** Ε30
— **Αφών Νικολαΐδη** Ε20
— **Φωτίου Παν. Βανδέρα** για την επισκευή στέγης Εκκλ. Ταξιαρχών Ε100

— Ο **Χρήστος Ζαρόπουλος**, από Αυστραλία, δωρεά για την Εκκλησία Αγίας Παρασκευής Ε100

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

– Η Αφροδίτη Τότσκα 500 ευρώ στη μνήμη Θεόκριτου Τότσκα για τις ανάγκες του Ι. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου.

– Η Πιπίτσα και ο Παύλος Εμμανουήλ 50 ευρώ στη μνήμη Αθηνάς Καντζή-Τζαμίχα για τις ανάγκες του Εκκλ. Συμβουλίου Ελαφοτόπου.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

– Ο Μιχάλης Ράπτης του Παύλου κατέθεσε το ποσό των 50€ για τις ανάγκες του οστεοφυλακείου, στη μνήμη της μητέρας του Ευρυδίκης και του αδερφού του Γρηγορίου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή

– Κατά το 40ήμερο μνημόσυνο του Γρηγορίου Παύλου Ράπτη, που πέθανε και κηδεύτηκε στη Γερμανία, κατατέθηκαν στην Εκκλησιαστική Επιτροπή χρηματικά ποσά από τους συγγενείς του:

- Θωμά Π. Ράπτη
- Μιχαήλ Π. Ράπτη
- Πλάτωνα Π. Ράπτη
- Μανώλη και Φερενίκη Μιχάκη
- Απόστολο και Γεωργία

Λαμπράκη

- Σοφία και Αγγελική Νουσιιάδη
- Αλεξάνδρα Βαρζώκα

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή

– Στη μνήμη του Κων/νου Βογά του Ιωάννη και αντί στεφάνων κατατέθηκαν στην Εκκλησιαστική Επιτροπή τα παρακάτω ποσά από:

- Κοντό Θεόδωρο Ε50
- Δασκαλόπουλο Βασίλειο Ε50
- Βαρζώκα Αλεξάνδρα Ε20
- Τζούφη Στέφανο Ε20
- Φιλίδη Μαρία Ε20
- Βαρζώκα Ελισάβετ Ε20
- Βουλόδημο Γεώργιο Ε20
- Δαλκαβούκη Δημήτριο Ε20
- Ζαμπάλα Ελευθερία Ε10
- Οικογ. Γ. Δαλκαβούκη Ε20
- Οικογ. Β. Δαλκαβούκη Ε20

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή

Κ. ΣΟΥΔΕΝΑ

– Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο της ενορίας Κάτω Πεδινών ευχαρι-

στεί θερμά το Διοικητικό Συμβούλιο και τα μέλη του Αγροτικού Συνεταιρισμού Κάτω Πεδινών για την προσφορά τους προς την ενορία μας 3.000€ χάριν της οποίας πραγματοποιήθηκε η προγραμματισμένη απεντόμωση στον Ιερό Ναό Αγίου Αθανασίου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

– Αντί στεφάνων και εις μνήμην της εκλιπούσας Χαρίκλειας Γ. Τσεκούρα κατέθεσαν χρηματικά ποσά υπέρ του Ιερού Ναού Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων οι οικογένειες:

- Ιωάννου Τσεκούρα Ε50
- Άδωνι Τσεκούρα Ε50
- Νικολάου Σιατούφη Ε50
- Δημητρίου Τσίρκα Ε50
- Χρήστου-Γεωργία Αντωνίου Ε50

– Νικολάου Αντωνίου Ε50
– Άγγελου Πίκου Ε50
– Χαράλαμπου Παππά Ε30
– Ιωάννη Οικονομίδη Ε30
– Ιωάννη Σιατούφη Ε20
– Δημητρίου Άδωνι Τσεκούρα Ε20

– Αχιλλέα Άδωνι Τσεκούρα Ε20
– Πέτρου Ρίζου Ε20
– Παύλου Φωτόπουλου Ε20
– Ελισάβετ Τσεκούρα Ε20

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Φραγκάδων ευχαριστεί και εύχεται αιωνία της η μνήμη.

– Αντί στεφάνου και εις μνήμην της Χαρίκλειας Γ. Τσεκούρα κατέθεσαν χρηματικά ποσά οι κάτωθι:

- Α' Στην Ιερά Μονή Δουραχάνης
- Οικ. Νικολάου Κατσαράκη
- Το Δ.Σ της ΔΑΚΕ εργαζομένων του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ιωαννίνων
- Δήμαρχος Τύμφης
- Αλέκος και Έλενα Καχριμάνη
- Σύλλογος Καθηγητών 10ου

Γυμνασίου Ιωαννίνων

– ΑΛΡΗΑ Τράπεζα κατ/μα Ιωαννίνων

Β' Συσσίτια Αγίου Νικολάου

Αγοράς

- Οικογένεια Κων/νου Μητσόπουλου
- Οικογένειας Άννας Μαρίας Δογορίτη

Γ' Συσσίτια Περιθλέπτου

– Οικογ. Σωτηρίου Μάγκα

Δ' Ε.Λ.Ε.ΠΑ.Π.

– Αφοί Δημητρίου και Αθανασίου Νάτση

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

– Η οικογένεια του καθ. Γεωργίου Δ. Τσουμάνη προσέφερε αντί στεφάνου 50 ευρώ για τη συντήρηση του Ι. Ναού Αγίου Νικολάου Τσεπελόβου στη μνήμη του θείου της Σωκράτη Θ. Τσουμάνη.

Η Εκκλ. Επιτροπή ευχαριστεί και εύχεται να είναι αιωνία η μνήμη του εκλιπόντος.

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

– Για την ανακαίνιση του παρεκκλησίου «Μεταμόρφωση του Σωτήρος» προσέφεραν χρηματικά ποσά οι:

- Ελισάβετ και Θεοφάνης Τσεκούρας
- Ιππολύτη Τσεκούρα και Δημήτρης Λαμπρόπουλος στη μνήμη του συζύγου και πατρός τους Γιώργου.
- Νικόλαος Γλατσόπουλος στη μνήμη των γονέων του.

– Γεωργία Μάντζιου, Όλγα Λεοντίδη, Φώτης Τσομπανίδης και Γιάννης Λεοντίδης.

Η εκκλησιαστική επιτροπή του Ιερού Ναού Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων ευχαριστεί.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 80

Δούβλης Ελευθέριος

ΕΥΡΩ 50

Στεργιοπούλου Ξενία
Στουκίδης Βασίλειος
Φούρκας Χρήστος

ΕΥΡΩ 30

Θεμελή Αλέκα
Αρχιμανδρίτης Βασίλειος
Αγόρου Ελισάβετ
Κοματσέλη Κική
Καραβατιάς Αλέκος

ΕΥΡΩ 20

Τζούφης Δημήτριος
Τσουμάνη Ευγενία
Τσούγιας Μάξιμος

Ρίζος Γεώργιος
Δέμκας Γεώργιος
Βιολάτου Γαλάτεια

ΕΥΡΩ 15

Τζούρδα Φρειδερίκη
Λαδιάς Γ. Νικόλαος
Χουλιάρας Γιώργος
Γιαννάκη-Παπιγκιώτη Κλεοπάτρα
Δέμκα-Σανοζίδη Βασιλική
Δέμκα-Μπίκη Όλγα
Κολακές Αθανάσιος
Κολακές Σπύρος
Δαμβόπουλος Θωμάς
Στουκίδης Γεώργιος
Στουκίδης Χριστόδουλος
Μασούρα Ανδρομάχη
Μπαναγή Ιωάννα

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΕΤΟΣ 1978

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΑΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΣΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΓΚΕΚΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟ

Πρόεδρος
ΝΤΙΝΑΛΕΞΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟ

Α' Αντιπρόεδρος

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑ

Β' Αντιπρόεδρος

ΤΖΙΟΒΑ ΒΑΣΙΛΗ

Γεν. Γραμματέα

ΤΣΕΚΟΥΡΑ ΙΩΑΝΝΗ

Ταμία

ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΛΥ

Μέλος

ΖΑΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΟ

Μέλος

Αριστίνδην μέλη:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ- ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΒΑΚΑΜΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ
ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΡΕΜΟΥ-ΤΣΟΥΠΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΚΟΥΡΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΥΦΑΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

★

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και στο Μυροπολείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 15 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 40 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

★

Τυπογραφεία:

Μ. ΔΟΥΒΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπερή)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44



ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

– Ανώνυμος φίλος προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 350 ευρώ.

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ ευχαριστεί θερμά.